

ağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

MAYIS-HAZİRAN '99

ağın DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

Sahibi

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği Adına
Dr. VÂKİF ÖZKUL

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
MUAMMER NİKSARLI

Yazı Kurulu
Mehmet ORHAN
Nihat ASYALI
Dr. Vâkîf ÖZKUL
Prof. Zafer GENÇAYDIN
Gülay BAYTAŞ
Altan İLTER
İsmail BEYDEMİR

Teknik Yönetmen
Ta. er BERİKMAN

Yazışma Adresi:
Necatibey Cad. No: 20/16 Uysal Apt.
Tel : 230 11 54 06430 - ANKARA

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği,
PTT 101843 no.lu Çek Hesabı
T.C. Ziraat Bankası Ankara-Yenişehir Şubesi
Hesap No: 304400-16890-1

Gönderilen yazılar yayımlansın
yayımlanmasın iade edilmez
ve telif ücreti ödenmez.

Bu dergide yayımlanan yazılardaki
fikirler yazarlarına aittir.

Dergimiz Basın Ahlâk Yasasına uyar.

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi Ankara
Valiliğinin 12.9.1991 gün ve 8202 sayılı
yazıları ile ayda bir çıkar.

Yıl : 9 Sayı : 91-92
MAYIS - HAZİRAN 1999

Baskı : Som Ofset Ltd. Şti. - 334 88 53

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi Muhabirleri :
İsmail BEYDEMİR : Malatya - Ağın
İ. Cengiz YÜCEL : İzmir
Ahmet SAMUR : İstanbul

Kapak Fotoğrafı : Ağın'dan bir görünüm

SAYFA

İÇİNDEKİLER

- 3..... "Giderayak" Birkaç Söz...
Dr. A. Vâkîf ÖZKUL
- 4..... Güllükte Irgatlar - Arayış
Zeki HAFİZOĞULLARI
- 5..... Ağın Ağzı
Deyimler - Söyleyiş - Özelliği (Şive) - Sözcükler
Mehmet ORHAN
- 8..... Müfide Tuncer'e Ağıt
İsmail BEYDEMİR
- 9..... Arkasından Ağlayamadığım Tek Ölü
Gülay BAYTAŞ
- 11..... Dokunmayın / İnsan Tükenir mi?
Veysel GÜLTAŞ
- 12..... Zübeyde Hanım
Çelik GÜLERSOY
- 14..... Zafer Destanı
Kaplan EKİNCİ
- 15..... Üsteğmen Fatma Seher ERDEN
Mustafa YILDIRIM
- 18..... Ağın
Işıl (BEŞE) ÇOLAKOĞLU
- 18..... Neye Üzülmeli?
Gül İRGİN
- 19..... Çanakkale'de Bir Ağınlı
Mustafa YORULMAZ
- 24..... Sevgi, Hoşgörü ve AĞIN
O. Asal UÇKUNKAYA
- 25..... Ülkemizde Ulaşım Sorununun Düşündürdükleri
İlhami TURAN
- 26..... 2000 Yılındaki Öğretmen
Midran YOKUŞ
- 28..... Osman Baykut'un Anısına
Leyla Osman BAYKUT
- 29..... Çömlekçilik
H. Fazıl ERCAN
- 31..... Haberler

"GİDER AYAK" BİRKAÇ SÖZ...

Dr. A. Vâkıf ÖZKUL

Kim olursan ol, yeter ki "insan"a hizmet et! TBMM'ni ziyaretlerimden birinde, ilgimi çeken rozetlerle karşılaşmıştım. Milletin vekilleri -hangi partiden olurlarsa olsunlar- yakalarında tek rozet -TBMM rozeti- taşımaktaydılar. Demek ki milletin vekillerinin, ettikleri yeminin hakkını vermeleri için, partilerinin sınırlı yaklaşımından sıyrılıp, milletin vekili olma bilinci ile partiliye ya da seçmene değil de "millete hizmet etme" ülküsüne sarılmalarının, kayıtsız şartsız gerekli olduğunun ayırdına varmıştım. Olması gerekeni, yeniden keşfedip, heyecanlanmıştım.

Ağın Belediye Başkanlığı'na seçilen, sevgili Orhan Ercan kardeşimizle bu heyecanımı paylaşıırken, partili gözetmeksizin, Ağın'a ve Ağın'ın insanına hizmet etmesini dilerken ve beklerken; Belediye eski Başkanımız sevgili Erol Korkmaz'a da yaptığı hizmetleri ve uygulamaları için teşekkür eder, önündeki yaşamında başarılar dilerim.

18 Nisan 1999 seçimleri, ülkemize sürprizli sonuçlar getirdi. Ve ülkemizde değişim rüzgârları estirilmeye başlandı. Haydi, hayırlısı olsun!.. Doğal olarak, bu değişim rüzgârlarından, Ağın Kültür ve Dayanışma

Derneği de Ağın Dergisi de etkilenecekti, etkilendi de...

Evet, 23 Mayıs 1999'da Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği olağan genel kurul toplantısı yapıldı. Görevler -benim gibi- yorgun ama asla yılgın olmayan ellerden, taze ve enerjik ellere devredildi. Ne güzel oldu! Yeni arkadaşlarımızın, hem Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği'ni hem de -32 yıllık delikanlı- Ağın Düşün ve Sanat Dergisi'ni, yeni etkinliklere, sağlıklı ve soluklu taşıyacaklarına umudumuzu yitirmeden, izleme ve gözleme görevimizi sürdüreceğiz.

Değişim, vazgeçilmez bir olgu! Yaşamın gereği, hatta kendisi. Yani değişim iyidir... Ama, Ağın'ın derneğinin ve dergisinin laik, demokrat ve Atatürk Cumhuriyetçisi -numarasız- çizgisinden ödün vermeden!..

Vâkıf Özkul, "giderayak" başlığını niye yakıştırmış yazısına diyecek olan dostlara açıklayayım: Kuşlar gibi özgür ve kuş kanadı kadar hafiflemiş bir biçimde, Çeşme'ye doğru yola çıkacağım.

Sevgili Ağın dergisinin, vefalı okurlarına iyi tatiller dilerim.

Hoşçakalın!

GÜLLÜKTE IRGATLAR

Dedi
"Bilmezsin
Ekmek öylesine kıttı ki oralarda
Üstelik kavga da vardı
acımasız
iççesine

Göç geldi
Bir gün çekip gittik
Geri dönmek umudu vardı içimizde

Kaldık buralarda
İlk kez gördüğümüz
mavilikler ortasında
Temelli yabani olduk yabanda
Yoktur ardımızdan ağlayanımız

Geçim derdi
büker belini insanın
Sıla özlemi tepreşir içimizde
Zorların adamı olduk
Ama neye yarar
Hiç bilmedik birlik olmayı
birlikte hak almayı

Irgat geldik
Irgat kaldık
Değiştiremedik bir türlü ismimizi
İnşaatlarda ameleliktendir geçimimiz"

Akşam
Güllükte bir gün batıyor
Körfezdeki gemilerde umutlarımız
Mavinin üzerinde kızıl
alev alev

Kıpır kıpır yüreğim
İçime bir sıcaklık çöktü
bahar kokuyor
Balkona bir hanımelidir uzanan
Olmayan geleceği düşünüyorum
Ege akşamlarında

7.6.1999

ARAYIŞ

Zeki HAFIZOĞULLARI

Kimim
Bilmiyorum
Böyle giderse
Hiç bilmeyeceğim

Dal desem
değilim

Yaprak mıyım

Sürgün desem
değilim

Kök müyüm

Gövde desem
değilim

Tohum muyum

Çırpınışım
boşuna

Bilmem
Öylesine
Olmak istedim

Bozkırın orta yerinde
bir alıç ağacı
yaprakları gümüş
yemişi altın sarısı

15.3.1999

AĞIN AĞZI

DEYİMLER-SÖYLEYİŞ ÖZELLİĞİ (ŞİVE)-SÖZCÜKLER

Mehmet ORHAN

Ağın'ımızın dil özellikleri, bölgemizin genel havasını yansıtır. Yöremize özgü kullandığımız sözcüklerle deyimler ve "AĞIZ" diye adlandırılan "söyleyiş özellikleri", ilçe merkezi ile köyler arasında çok yakın benzerlikler sergilediği gibi, diğer Doğu Anadolu ağızları ile de benzerlik arz eder.

Burada bir noktaya değinmekte yarar var: Yakın çevremizde üniversitelerin adedi arttıkça, yöre ağızları ve yörenin "Halkbilimi" ürünleri üzerindeki akademik çalışmalar da hızlanmaktadır. Ancak, ne var ki, bölgemizde, üzerinde en az çalışma yapılan yöre ağzı "Ağın ve Çevresi" ile ilgili ağızdır. Umudumuz, bu alandaki çalışmaların ağırlık kazanmasıdır.

Biz, DÜNDEEN BUGÜNE AĞIN adlı yapıtımızda konunun önemi üzerinde durmuş, yörelerimizin folklor zenginliğine değinmiş ve bu kaynaktan, bugüne değin çok az söz edildiğini vurgulamıştık. Kitabımızda, çeşitli folklor ürünlerinden yörelerimizde derlediğimiz örnekleri verirken de bunların ancak denizden bir damla olduğunu belirtmiştik.

Şimdi burada iki folklor ürününe daha değinecek, onlarla ilgili olarak, derlediğimiz yeni örnekleri vereceğiz. Bu iki örnekten biri DEYİMLERİMİZ, diğeri yöreye özgü SÖZCÜKLER'dir.

Deyimler, dillerin özelliği, zenginliğidir. Çünkü, bir dilde bulunan bir deyim, başka hiçbir dilde sözdizimsel karşılığı bulunamaz. Yöremizde çok sayıda deyim kullanılmaktadır. Bunlardan 75 adedini yukarıda değindiğimiz kitabımıza almıştık. Şimdi burada da 32 deyim daha sunuyoruz. Aslında, konuşmalarımız içinde kullandığımız yöreye özgü deyimlerimiz bine ulaşır. Türkçemizde sürekli kullanılan altı bine yakın deyim olduğunu düşünürsek, verdiğimiz bin rakamının fazla sayılması gerekir.

Yöresel konuşmalarımızda kullandığımız sözcüklere gelince, bunların, deyimlerimizin birkaç katını aştığını söyleyebiliriz. Söz konusu kitabımıza 467 sözcük almıştık, şimdi burada, derlemiş olduğumuz 61 sözcüğü daha sunuyoruz. Ayrıca, Ağın ve çevresindeki SÖYLEYİŞ ÖZELLİKLERİ'ni (Ağın Ağzı) yansıtan, ilgi çekici bulduğumuz birkaç örneği de aşağıya alıyoruz.

DURSUN ÇAVUŞ BALIĞ AVLİR: Dursun Çavuş, o aħşam balıħ avuna getmeyi gafasına goyir. Devrüsü sabah, etiraf yahdulmadan galħir, gahvaltı yapir. Sovna, garisinden toru istir. Hanımı toru getirir, torbaya goyir, Dursun Çavuş alır, yola düşir.

Çayda toru atir atir, bi gaç hokka balıħ dutir. Yorulir, geçip bi gölgede dinlenir, yuħusunu almamış olduğu için durmadan dagılır. Yatıp yuħlır. Galħir baħır ki aħşam olmış.

Balıħları alır, evün yolunu dutir. Yolda bi kerem potirik çıħır, tozu torpağı üzüne-gözüne savurir. Az sovna da garannuħ basir. Dursun Çavuş adımlarını sıħlaşdırir, gendi gendine de düşünir: "Şindik herkeş evünde, sufra başında ayrannı çorbaya gaşuh sallir, ben ülüzgere garşu adım atamirim."

Çavuş geç vaħıt evüne varir. Garisi balıħları alır, temizlır, tavada gızartır. Ocaħdan alır, biraz sovuması için pencire öğüne goyir, az sovna gelir bahir ki gonşunun ħırħız pisiği balıkları yeyir.

İKİ ESGÜĞ ETEK DERTLEŞİY: – Gız Henife bacı, senin gişin de kâğırd oyununu biliy mi?

– Ey n'edim elê densüz şeyi büle ki, eme geçer bi şey bilsün.

– Gız niya? Benim herif elê bi oyniy ki, her gün udiyi, bize de kâğırtlı şekerler getüriyi. Udiy diye ben de ses etmiyim.

– Hay aħlına turp sıħalar deli gari he!.. Gişin de seni elê mi yaldadiy? O şekerı udana da vëriyler udulana da.

– Anaa!.. ana ki anaa! Gız sahi mi? Uy gözünün elifi söne herif! Dëmek nanca oynasa onca utuliy de beni yaldadiyi.

BİR AŞUHLAMA: "... Sevgülünüz aşgınızdan ateşler içinde gavrulan bi mısırik gibi patliyi. Ne baħdulu sennen yatan döşeğe.

Göndermiş olduğun muhabbetnameyi oħduħça yüreğim dıħılmış bi havuz gibi aşgından dolup daşıyi.

Ben senden bi kirli mendilinen bi parmaħ kâğıdı alamadım.

Biz düşman değülük sevgülüm.

EHMED EMİ VE AİLESİ: Ben güccüğ iken bobam, sovna da anam mefat etmiş, ben öşgüz galdım. Ben ne aldıysam hep anamdan almişim. Bobam da igid mi igid bi adammış, anam éle derdi. İkisine de Allah irehmet eyleye.

Nenem, Osmannı gari idi. Güzel de sesi vardı. Yayıh yayiyken eli gulağa atar, maya sölerdi. Bazı günner mehlenin garileri bizim eve doluşur, nenemin başına üşüşürlerdi. "Hadi bize maya söle" dërlerdi.

Hemi nenem abugat gibi gonuşurdu. Gonuşurken ağzından bal ahiydi. Dedem de çoğ cıgara içermiş. Nenem annadiyi: "Cigaranın birini yahıp birini söndüriydi. Dumânını bi yandan üfliydi, bi havaya savuriydi."

ALİ ONBAŞININ ESGERLİK ANILARI: Şöbeye gëttük, bizi bövük bi odaya topladılar. Bi adam çıhdı adlarımızı oğudu. Yav gardaşım, bu adamlar bizim adlarımızı n'irde büliyer?

Bizden önce esger olannar seferberliğe girmişler, tevatir gan aħmış, şehit mi, yesir mi olduħları belli deel.

Ecemi er iken "Benim oğur yazarlığım yoh" dedim, beni girgıra aldılar. bu bana çoğ doħundu, gısa zamanda ben de oħuyup yazmayı öğrendim.

Talimde hastelendim, gamandım galdım. Nedem netmeyem derken beni doħtura göturdüler, isdirahat verdi, iki-üç gün yaddım.

Sovnadan usda er oldum, çoğ eferim aldım. Çavuşuma: "Sen daha iyisini, en iyisini bilürsün başefendi" derdim. Terfiye aldım, çıhdım geldim melmekete.

Esgere giderkene benim çocuğ güccüğ idi. Terhis oldum geldim, baħdım ki gocaman bir oğlan. O beni tanımiyi, ben onu tanımiyim. Geceleri de goymiy ki gariyinen sarılak da yataħ.

– Biz oğlunuza mahana bulmiyik, amma gız güccük.

– Ahan, şu deligannı senin arħadaşın mı?

– Degül, degül de degül, degülün yanındaki de degül.

– Müslümannıñın şartı kaç, büliy misin?

– Madem sen büliysin, niya bana soriysin?

– Atın birisine biniyi, ötekini de yedeğine aliyi, ata bi dekmük urup hopladiyi. Ele de gasılıy ki, sevündürük olmuş, yere göğe sığmiyi şişlaħlaniy.

DEYİMLERİMİZ: (Yerel deyimlerimiz, yörelcrimizin halkbilimi zenginliğini oluşturlar.

Çünkü bu deyimler, yörelerimiz dışında hiçbir yerde eşine rastlanmayan güzel anlatım örnekleridir.)

Alaca düşmek: Olgunlaşmaya başlamak. (Dutlara alaca düştü)

Aynı kaba işemek: Kirli ve karanlık işlerde birliktelik.

Beli burħu kırılmak: Çok yorulmak.

Belilik etmek: İşaret koymak, işaretle belirlemek.

Beri gel: Söylediklerinin hepsi yalan, gerçeğe dön.

Biri dörüp kotarıyor, öbürü terek yapıyor: Düzmece bir işte, uygunsuz bir konuda iki kişi birbirini kolluyor.

Ben de bayılıp düşmedim ya: Herhangi bir konuda fazla istekli görölmediğini vurgulamak.

Cırtı çıkmak: Yorucu bir işte canı çıkacak şekilde çalışmak, çok kalabalık içinde sıkışıp kalmak, canı yanmak.

Dilini at arısı soksun: Kaba saba konuşan, hoşla gitmeyen söz söyleyen kişiye karşı ilenç.

Gel zaman, git zaman: Bir zaman geçtikten sonra karşılaşma.

Gıçı yere yaħın: Bodur, kısa boylu kişi.

Gıçı boklu: Kendi haline bakmayıp kendi kusurunu görmeyen kimseye karşı ilenç.

Gıçını oynatmamak: Bir işe, bir olaya ilgisiz ve isteksiz davranmak, hareketsiz kalmak.

Gittiği antep, yediği dut pekmezi: Az gezip az yer görmek, önemsiz yiyecekler yeyip içmek kişinin yeterliliğini kanıtlamaz.

Günahı boynuna: Kusurlu olduğu sanılan, günah işlediğinden kesin kanıt bulunmayan kişi için söylenir.

ħaşılı çıkmamış: Henüz hiç giyilmemiş yeni giysi, kullanılmamış yeni eşya için söylenir.

Heye yoğla: Gerekli gereksiz, bir nedeni olmaksızın, boş yere, rast gele, olur olmaz.

İleri geri konuşmak: Ne söylediğini bilmeden, düşüncesiz, tutarsız konuşmak.

İt otarıp gezmek: İşsiz güçsüz, amaçsız gezip dolaşmak.

Kanı çekmek: Önsezi ile ölüme koşmak.

Kaybetmezsek bulduk: Büyük sıkıntı veya zarar veren kişinin karşıtının yakasına yapışması halinde rakibin ilenci.

Kıçı kırık it gibi dolaşmak: Bir işe yaramaksızın ve durmaksızın gezip dolaşmak.

Korunda yatmaya: (Ölü için kargış) Öteki dünyada rahat yatmasın, azap çeksin.

Kursağında kalmak: Hak edilmeden sağlanan çıkarın kişiye bir yararı olmayacağı halde söylenir.

Kürt çalıp çingene oynuyor: Uyumsuz bir toplumda yapılan eğlencenin zevkli ve ahenkli geçmeyeceği.

Laf ola, beri gele: Yerinde söylenmemiş saçma söz. Bilinçsiz olarak yapılan konuşma.

Lafın belini kırmak: İyi laf etmek, sözü-sohbeti dinlenir olmak.

Sevindirik olmak: Sevinçten şaşkına dönmek.

Soğan erkeği: Kişilik vasıfları zayıf. Erkekçe davranmaya çalışan ama beceremeyen kişi.

Şu dağları ben yarattım: Bu deyim de, "Her şeyi en iyi ben bilirim, ben yaparım, ben başarırım." anlayışını simgeliyor.

Talihi olsa anası onu erkek doğururdu: Kız çocuğu bahtsız doğar, yaşamı da şanssızlık içinde geçer. (Anadolu geleneğinde, yüzyıllar ötesinden gelip kök salan ve günümüze değin ulaşan inanişâ göre, erkek çocuk şanslı doğar, bahtı açık olarak yaşam sürer.)

Yağlayıp yüke koymak: Söz konusu kimseyi çok beğenmek, onu övmek, yüceltmek, ondan yana çıkmak, ona laf söyletmemek. (Bu deyim, çoğunlukla olumsuz kullanılır: "Onu yağlayıp yüke koymadım ya!" gibi.)

Yedi yabancı: Yabancıların dostlardan ve yakın kişilerden daha yakın olduğu, daha içten davrandığı hallerde söylenir. (Bu deyim iki örnekle belirleyelim: 1) Yedi yabancı geldi, hatırlımı sordu da sen kapımı çalmadın. 2) Yedi yabancidan yardım geldi, ama kardeşim kesenin ağzını açmadı.)

SÖZLÜK: (Buraya Türkçe Sözlük'te bulunmayan sözcükler alındı. Elbette ki yerel sözcüklerimiz, kitabımıza alınanlarla buradakilerden çok fazladır. Bir kısmı da tamamen unutulmaya yüz tuttukları için almaya gerek görmedik.)

Ahan: İşte

Bahan: Bana

Cehez: Çeyiz

Cibar: Yakı

Cuğap: Yanıt, cevap

Çim: Çimen

Dayah vermek: Destek vermek, dayanak vermek.

Ele: Öyle

Evermek: Evlendirmek

Gıldırğıjik: Ufak tefek şeyler

Gokkoroatlanmak: Dikelmek, üstünlük taslamak

Gübür: Çör çöp

hamlama: Uzun süre çalışmayıp da ilk kez iş yaparken vücudun rahatsızlanması

Harnuk olmak: Toprağın tüm ıslanması

hatelemek: Derleyip toplamak, tutmak

hoflu: Görünümü korku verecek olan

hurçık: Paçavra

İhin: İşte

Işgın: Ağaçların sürdüğü filiz

Kerme: Kesek, parça

Kertik: Çizikle konulan işaret

Köcek: Asma kilit

Kürtük: Kar yığını

Küt olmak: Uyuşmak

Küte: Bir cins acur

Lotar: Bir dut çeşidi

Lüle: Pipo

Mal: Büyükbaş hayvan

Mil: Kumlu çamur

Muğayet olmak: Korumak, kollamak

Muz: Acımsı badem içi

Nefes: Göz değmesi

Nezelmek: Bez, kumaş gibi maddelerin yıpranıp incilmesi

Niya?: Niçin?

Öcü: Korkulu şeyler (çocuk dilinde)

Öğürmek: Kay etmek, kusmak

Örselenmek: Zedelenmek

Ösgemek: Özlemek

Pala: Bir ot cinsi

Part: Karın, işkembe

Pelüze: Pekmezele yapılan muhallebi

Perkitmek: Tutturmak, iştirirmek

Pırtık: Küçük parça

Piskırmak: Hapşırarak

Pine: Ayakkabı altı yaması

Pitot: Kekremsi meyve

Pol: Kısa, budanmış

Seplemek, seyiplemek: Salıvermek

Tahtasız: Dengesiz, uyumsuz davranışlı

Tapikleme, dapikleme: Uyuklama

Tavlu: Şişman

Tırampa: Değiş tokuş etme

Tutmuş: (Meyve ağaçları için) Bol meyvesi var.

Ucun ucun: Azdan azdan, yavaş yavaş

Yağdu: Işık, aydınlık

Yeğın: (Emir) Çabuk ol!, acele et!

Yekinmek: Kendini zora koşmak, zorlanmak

Yerinmek: İmrenmek

Yuğa: 1) İnce, yüzlek, 2) Yufka

Zırtaboz: Densiz, patavatsız

Zibil, zirzibil: Çör çöp, kırıntı döküntü, süprüntü.

MÜFİDE TUNCER'E AĞIT

İsmail BEYDEMİR

Doksandokuz seçiminin ertesi,
Müfide Tuncer'in durdu nefesi.
Atatürk yandaşı büyük öğretmen,
Şapkayı severek atardı fesi.

Bindokuzyüz otuzsekizle kırkbir,
Birlikte okuduk, yeri Arapkir.
Hacı Mahmut ile resim yapardık,
Dışarı atıldı keynimizden kir.

Erzincan yıkıldı otuzdokuzda
Arapyer sarsıldı, korku omuzda.
Kilise bozması okul çatladı,
Öğretim kesildi, oğlanda kızda.

Osman arkadaşım çarpıldım dedi,
Yatağını serip içine girdi.
Yüzünü örterdi yorgan altında,
Açıp bakanlara ağzını eğdi.

Müfide bacım da görmeye geldi,
Vah-vah ederlerken, Osman'da güldü,
Müfide görmeden örttüm yüzünü,
Kimse anlamadı, çarpılmış bildi.

Aydın ve devrimci, bakire gitti,
Kaldığı okulda bilimler bitti.
Yıllarca yataktan kalkamaz oldu,
Nadire ablası hep hizmet etti.

Büyük öğretmendi, babası gibi,
Şimdi bu yöntemin kurudu dibi,
Naci kardeşi de aydın insandı,
Yanına çağırdı Halise Bibi.

Ölenlerle öldü, gülenle güldü,
Tam bizim kuşağın tipi bülbüldü.
Yerini boş koydu, dolduran çıkmaz,
İnsanların seven, tatlı gönüldü

Müfide, selam et Naci'ye önce,
Senin tüm yaşamın geldi öğünce.
BEYDEMİR kardeşin ağlıyor sana,
Rahmet dağıtasın, yaşlıya gence.

20 Nisan 1999 - Ağın

ARKASINDAN AĞLAYAMADIĞIM TEK ÖLÜ

Gülay BAYTAŞ

Ölüm!.. Doğum ne denli doğalsa, o da o denli doğal. Biri sevinç, mutluluk, öbürü acı, keder, gözyaşı. Bazen de kurtuluş... "Böyle yaşamaktansa..." dedirtir insana. Bir süredir ben de böyle düşünüyordum. Son yıllarımı böyle mi yaşayacaktı diyordum. Böyle yaşamayı O'nun adına onur kırıcı buluyordum. O güzel, o zarif, o onurlu insana böyle yaşamayı hiç, ama hiç yakıştıramıyordum. Ve bu nedenle olsa gerek, arkasından ağlayamadım bile... İçimde düğümlenen acısını gözyaşlarına dönüştürüp dışarıya akıtamadım. Çok cenazenin arkasından yürüdüm. Ama öldüğünü duyduğumda, saatler önce toprak ananın kohnuna girmişti O.

Oysa bu kadın benim çok sevdiğim, sevgiden de öte büyük saygı beslediğim ve büyürken kendime model aldığım bir insandı. Ve en yakınım. Hani, akrabalarımız içinde birine "anne yarısı" deriz ya!..

Çoğunuz tanırđınız O'nu. Kiminizin öğretmeni oldu, kiminizin ablası, kardeşı, can dostu, dert ortağı, meslekdaşı...

19 Nisan 1999 sabahı yitirdiğimiz teyzemi burada sizlere anlatmak istiyorum. Andiri Muallimi Ahmet Bey'in kızı Müfide Tuncer'i.

Tepeden tırnağı bir "Cumhuriyet Kadını"ydı. Aydınlanma Devrimi'nin yürekli savunucusu, eğitim ordusunun çileli neferlerinden biriydi. Örnek ve öncü bir kadındı. O bir öğretmendi.

Kemaliye ve Arapkir'den sonra görev yaptığı Ağın'da başına o beyaz örtüyü örtmeyen ilk kadındı. Ağın dışında bulundukları yörelerde başı açık, kısa kollu, kısa etekli dolaşan kadınlarımızın, Bedri'nin otobüsü Kavuncugil'in mahalleye yaklaşırken çantalarındaki beyaz örtülerini telaşla çıkarıp başlarına doladıkları 1950'li, 1960'lı yıllarda

Halise TUNCER, Nadire BAYTAŞ, Müfide TUNCER

Fotograf: Dr. A. Vâkıf ÖZKUL (23.7.1994 - Ağın)

teyzemin örtüsüz, başı açık dolaşmasını kimse yadırgamaz, herkes doğal karşılardı. Soğuk kış günlerinde okula pantolon giyerek gitmesini O'na çok görmezlerdi. Mahallelinin, "Varsa onlarda buluruz." diyerek hastasına ilaç aramak için çaldığı ilk kapıydı O'nun kapısı.

Yardımsaver, duygulu, duyarlı, narin, zarif, güzel insandı. Bir o kadar da ilkeli, ilkelerinden ödün vermeyen, kararlı, tutarlı, sözünü sakınmayan, dobra dobra, özü sözü bir, mert, başı daima dik, yürekli bir kadındı. Ağın'dan bir başına çıkıp, gidip İzmir'de Öğretmen Okulu'nda okumuş. Miyop olduğu orada öğretmenlerince fark edildiğinde, derecesi oldukça ilerlemişti.

Babasının ölümünden sonra aile reisliği görevi ve küçük kardeşlerinin okutulup, yaşama hazırlanması sorumluluğu O'na düşmüştü. O'nu oldukça yorsa da, bu görevi yakınmadan, onurlu bir biçimde yaptığına yakından tanık oldum. Sanırım bu nedenle evlenmeyi düşünmedi. Eğitimlerini üstlenerek meslek sahibi yaptığı gençleri saymazsak, ablasının ve kardeşlerinin toplamı onüç çocuğu O'nun da çocuklarıydı ve kendi çocukları gibi severdi. Hepimize çeşitli adlar takardı. Örneğin benim adım bazen "Gülüşan", bazen de "Gülgüle"ydi O'nun dilinde. Ortanca kardeşime (Osman Nihat), "Osomin" derdi. Küçük kardeşim Vedat'ın adı "Vitvit"di. "Vitvidi Vido" dediği de olurdu. Küçükken ördek gibi paytak paytak yürüdüğünden Vedat'a "ördek marka" diye takılırdı. Biz yeğenlerinin üzerinde analarımız

babalarımız kadar emeği vardır. Ben kendi adıma O'na çok şey borçluyumdur.

Kendisiyle dalga geçebilecek denli olgun, ender insanlardan biriydi. Sözgelimi beni, amcasının oğlu Hüseyin Abi'sinin (Tuncer) kızlarını göstererek: "Büyüyen, yetişen kızlar boylarını benimle ölçüyorlar. Ölçüleri benim. Benim boyuma yetişmeye çalışıyorlar. Beni geçtiler mi de seviniyorlar." der, arkasından kahkahayı patlatırdı. Unutkanlığıyla alay eder; evde bir şeyi kolayca bulabilmek için belli bir yere koyduğunu ama o belli yeri unuttuğunu gülerek anlatırdı. Bu unutkanlıkları yıldan yıla artıyordu.

Yaşamının son yıllarını, kaç yıl önce başladığını kestiremediğimiz -tıbbın henüz nedenini ve sağaltımını (tedavisini) bulamadığı- Alzheimer hastalığının pençesinde geçirdi. Önce okumayı bıraktı; sonra eli kalem tutamaz oldu. Daha sonra da konuşamaz... Resmi bir belge üzerine noter önünde imza yerine parmak bastırılmasına tanık olmak, bana çok, ama çok acı vermişti.

Yemeğini kendisi yiyemiyor, bardağını titreyen elleriyle ağzına götürürken suyu üstüne döküyordu. Yaklaşık, son birbuçuk yılını yatağından hiç kalkamadan ve çevresindekileri tanımadan geçirdi. Yaşayan bir ölü olmuştur.

Bu biçimde yaşamayı haketmemiştii. Arkasından ağlayamadığım tek ölü oldu.

Işıklar içinde yat sevgili öğretmenim.

D U Y U R U

AĞIN KÜLTÜR ve DAYANIŞMA DERNEĞİ

ile

AĞIN DÜŞÜN ve SANAT DERGİSİ'nin

yazışma adresi aşağıdaki şekilde değişmiştir.

BÜYÜK SANAYİ, 1. CADDE NO: 95/10 ULUS/ANKARA

Tel: 0312/342 47 50 - 341 54 69

Fax: 0312/341 82 36

Üye ve abonelerimizin bilgilerine sunarız.

DOKUNMAYIN

Yaşamımızın yarısı

Varlığımızın yüz akı,

Çocukların ak sütü

Kadınlara dokunmayın.

Ağzımızda öpüştür

Yarınlarda ışıktır,

Canımızın goncası

Çocuklara dokunmayın.

Süsler sevgiyi

Donatır doğayı,

Duyguların şarkısı

Çiçeklere dokunmayın.

Zorbanın korktuğu

Haklının coştığı,

Sesidir özgürlüğün

Türkülere dokunmayın.

İNSAN TÜKENİR Mİ?

Veysel GÜLTAŞ

Astım

Sazı

Duvara,

Türkü

Türkü

Söyler mi?

Sorduk

Sabrı

Güliden,

Oylum

Oylum

Açar mı?

Yandık

Ateşiyle

Sevdanın,

Saçın

Çözüp

Ağlar mı?

Kır

Kır

Bitmez,

Kırmak

İle

Bitir mi?

ZÜBEYDE HANIM

Çelik GÜLERSOY

19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı kutlu olsun. Senin dünyaya gelişini, genç kızlığını, evliliğini, yani bütün o akıp giden ilk yıllarını, tam bilemiyoruz. Bu yaşamdan beklentilerin ve hayal kırıklıkların nelerdi? Hepsinin gizleri, seninle beraber geldi ve gittiler. Ama **tarih sahnesinde bir yuva var ki**, 1880'li yıllar başında, bir hayal resmi gibi ortaya çıkıverdi ve dünya insanlarına çok geçmeden kendini tanıttı:

Selanik'in dar ve تنها bir sokağında, Osmanlı'nın Balkanlar ve Anadolu'daki sayısız benzer evleri gibi cumbalı, kafesli, içine kapanık, **kutu bir yuva**. Ve onun üst kat bir odasında, **kucağına aldığı, saçları sırma rengi, garip gözleri yeşil-mavi ışıklı, olağanüstü bir çocuk**.

Onunla geçirdiğin ilk yılların da, ileriki zamanlara, ancak belli-belirsiz, soluk bir fotoğraf gibi kaldı: **Ali Rıza Bey'in** erken ölümü, anneye iki yavrusunu öylece bırakıp gidişi.

Üvey dayının çalıştığı çiftliğe sığınaşınız. O kırların ortasında **Mustafa** eğitimsiz kalınca onu bağrından kopararak, teyzesinin yanına, Selanik'e geri gönderişin. Onun askerî rüştiyeden sonra artık hep yatılı, bu demek ki, senden uzak olarak, **senin için hepsi de birer gurbet olan**, Manastır'a, İstanbul'a, bilmem ne diyarlara gidişleri.

Sarı saçlarını okşayıp bağrına bastığın oğlunun artık yıllar yıllar boyu, yıllar ne demek, **senin ömrünün tâ sonuna değin, yuvadan kopup ayrılışı**.

O çocuk, rüştiyeye giderken, **ıssız çiftliğin kapısında onu kucaklarken, göz yaşını yemenine silerek uğurlarken, bilir miydin**, ona tekrar, ancak senin son demlerinde kavuşacağını? Bilsen izin verir, razı olur

muydun? Sen razı olmasan bile, yazgı buna ne derdi?

Yazgı, ağlarını ördü. Yazgının dediği ve başka bir açıdan ise daha doğrusu, bir vatanın yüzyıllardır beklediği oldu.

Ayrılık yıllarında hiç umut ve sevinç kıvılcımları parlamadı ve üzgün yüreğini ısıtmadı değil: Oğlunun bir bir okullarını, en son da Erkân-ı Harbiye'yi bitirişi, omuzlarına taktığı apoletleri ve kordonları ile arada bir gelip, pamuk ellerini öpüşleri, hayır dualarını alışları.

Bunların hepsini, senin ayrılık acılarına, kaygılarına, özlemlerine karşı, Tanrı'nın sana birer ödülü gibi aldın, yine de el açıp şükürler ettin, hep.

Ama kısa süren her sevinci, birer birer acılar da izledi: Genç "erkân-ı harp zabiti", çıkar çıkmaz bir tür sürgüne yollandı. Doya doya koklamana bile izin vermeden vapura bindirip, yine senden kopardılar onu. **Bu dünyada kimler, rıhtımda kalakalan bir anayla, gurbete çıkan oğulun acısını içinde duyabilir? Kaç kişi bu kederi anlayabilir?**

İlk sürgünü birbiri ardına, savaşlar ve savaşlar izledi. Biri bitti, öbürü başladı bu kanlı dövüşlerin: Trablusgarp, Balkan, Suriye, Irak, Mısır cepheleri. Harb-i Umumî'de artık sen de payitahtın bir evindeydin.

Ama bugün, savaş lafı, ne kolay!

Selânik'ten kopup gelmiş, darsaadet denen bir gurbet ele düşmüş, bir yandan ricâlin saltanat konakları, bir yanda yoksulların açlık kulübeleri, karşıda Frenklerin, Rus göçmenlerin, otelleri, dans partileri, şampanya kadehleri... arasında sıkışıp garip kalmış, başında beyaz örtüsü, elinde sabır tespihi,

dilinde, yüreğinde, sadece Tanrısına yönelik sessiz duaları ile, **günlerini sayan bir mübarek kadının dramını kim anlarsın?**

Kimileri biraz anlar, Zübeyde Hanım. **Çünkü sencileyin bir ana, yalnız adamların her akşam yollarını bekler, kapıyı sadece o ve hep o ana açar.**

Ama yine de, biraz dedim. Çünkü bizim kuşak, harp darp görmedi. Seninle Mustafa'nın ise elleriniz birbirinden ayrıldıktan sonra savaşı, belası geçen tek yılınız olmadı.

Hergün, hemen hergün, bir komşu kapının çalınması, evin ya babasının, ya oğlunun şehit kâğıdının gelmesi ne demektir! Hele Çanakkale, hele Çanakkale. Boğaz'a dayanmış zırhlıların karaya savurduğu güllerin her biri, Âsitane'nin bir sokağının çocuklarını havaya uçururken, onların hepsinin içinde dimdik ayakta duran, senin sevgili ve tek oğlundu. Orada patlayan her şarapnel ve yanıbaşınıza erişen her şehit kâğıdı, senden bir parçayı alıp götürdü.

O, sağ salim oradan döndü ama, daha sen Şişli'deki alafranga eve tam ısınamamışken, üst katında Müslüman yer sofrasında bir akşam çorbaya kaşığı uzatmadan, mirliva oğlun, yine bir haberle, suskun ve dalgın, yanıbaşına oturdu. Bu kez konuşamıyordu. Belli ki bir diyeceği vardı. **Ve sen, önce sen anlamıştın: Yine gidiyordu.**

Hem bu gidiş, hiçbirine de benzemiyordu. Payitahtla artık her köprüyü atmaya ve padişahın taktığı rütbeyi, omuzundan sökmeye gidiyordu.

Üç buçuk yıl. Eski Eyüp sabrın, artık gözyaşı sellerine dönmüştü. Zaten az olan çevreniz de evinizden el ayak çekmişti. Laf değil. Padişah efendileri, **Paşa oğluna, bu kez rütbe nişan değil, "idam fermanı" yollatmıştı.**

Bak, yüreğine ağu gibi çöken bu acını, hiçbirimiz bilemeyiz, anlayamayız. Baş istenen adam, senin sevgili ve tek oğlundu ama, iş bununla da kalmıyordu: Daha düne kadar yere

göge konmayan vatan kahramanıydı o. **Bakmaya kıyılmayan Saray kadınlarının yüreğini hoplatan, kordonlu, sırmalı paşa oğlundu o.**

Onun eşsiz başının üstüne asılan urganın gölgesini, **uzun süre, ana yüreğin kaldıramayacaktı.** Az zaman sonra, Ankara'dan 2 kişi gelecek beklerken, gönderdiği bir ziyaretçiye tek görünce, o an, dünyanın başına çöktü: Akıbet, bir hatanın o bulunmaz başa inmiş olduğunu sandın. Bir anlık bu sanıyı pamuk ellerin ve kolların ödedi.

Zaferden sonra **"yollar açıldığında"**, sevgili Mustafa'nın ilk işi, seni savaş boyu topun ağzında kalmış olan Ankara'ya, yanına aldirtmak oldu. **Ama her şey, ne kadar, ne kadar geçti.**

Kederden artık tam tutmayan ellerinle ve ağlamaktan artık tam görmeyen gözlerinle, oğluna kavuştuğunda, neler hissetti acaba o eşsiz oğlun! Yazgıya bak sen, savaşları kazanmıştı ama, anası elden gitmişti.

Yıllar yıllar sonra, **ikinizin romanını kahrolarak okuyup bitirenlere tek teselli kalabiliyor:**

Artık ne savaş, ne zulüm, ne ihanet var. Artık ne "ecnebi muhipleri" ne satılık matbuat kalemleri ne taşkafahlar ne de göğsü elmaslı, pırlantalı madalyahlar...

Bunlar yine var, yine var, hem de sayıları artmış olarak var. Sürüsüne bereket. Ama, ne gam, yani başımızda değiller ki. Kimseler kalmadı aranızda sizin.

Mutlusun Zübeyde Hanım: Artık oğlunla birliktesin. Bu vatanın ona olan borcu, denizler kadar derin. Bunu bütün dünya biliyor.

Sana, beyaz namaz örtülü, melek bakışlı yaşlı ana, sana olan borcumuz da ama, aynı denizler kadar engin.

(19 Mayıs 1999 - Cumhuriyet)

ZAFER DESTANI

Kaplan EKİNCİ
Em. Eğitmen

ATA'dır yeniden var eden yurdu
Büyüktür ATA'nın kurduğu ordu
Cevapsız orduya bir emir verdi
Çok düşmanlar yendik savaşımız var

Devletler toplandı etti meşveret
Esirlik eder mi Türk olan millet
Feth oldu yenilmez bütün müşkilat
Genelkurmay Fevzi Çakmak'ımız var

Gafletten uyandı uyuyan millet
İnönü Lozan'da çok çekti zahmet
Irkımız üstüne eder itaat
Jandarma kuvveti asayişimiz var

Korkmaz Türk ordusu düşmanı ezer
Lozan'da İnönü fermanı yazar
Mondros mütarekesini dinlemez bozar
Nehirler bulatan kanlarımız var

Ordumuz çelikten yıkılmaz kal'a
Öldürür düşmanı çekince pala
Paşalar emralıp çıkınca yola
Ruhları ejderha ateşimiz var

Serde padişah eyledi barış
Şefimiz düşmanla etti çok yarış
Tarihe altınla yazıldı bu iş
Ulus kurtaran Başkanımız var

Ünümüzü duydu dünyada herkes
Vatanda çalışın yaşayın serbes
Yaz EKİNCİ destan harceyle nefes
Zaferi kanıyla yazanımız var

Mustafa Kemal'in Süvarileri

Üsteğmen FATMA SEHER ERDEN

17. Fırka 20. Hücüm Taburu Süvari Bölüğü Kumandanı

Mustafa YILDIRIM
Araştırmacı Yazar

9-10 Ocak 1919: Medine Muhafızı Fahrettin Paşa, Halife Sultan Vahdettin'in elden gönderdiği yazılı emir uyarınca, Medine'yi İngilizlere teslim etti.

Yunan kuvvetleri, Trakya'da Uzunköprü-Hadımköy-Kuleli demiryolunu işgal etti.

19 Haziran 1919: İngiliz Dostları Derneği'nin merkezi Maliyeci (İttihatçı) Cavit Bey'in evine taşındı.

21 Haziran 1919: Mustafa Kemal, içlerinde Kara Vasıf, Cami, Seyit, Ferit Beylere ve Halide Edip Hanım'ın da bulunduğu kişilere mektup gönderdi: "Yalnız mitingler ve nümayişler büyük gayeleri hiçbir vakit kurtaramaz. Bunlar ancak milletin bağrından fiilen doğan ortak kudrete dayanırsa kurtarıcı olur."

İşleri Bakanı Ali Kemal, İngiliz Yüksek Komiseri ile görüştü ve "Mustafa Kemal'in telkinlerine uyan bazı subay ve memurların Divan-ı Harp'te ceza göreceklerini" söyledi.

9 Ağustos 1919: Halide Edip, (İttihatçı) Cavit Bey'e "Amerika işleri pek iyi gitmektedir." dedi.

10 Ağustos 1919: Halide Edip, Mustafa Kemal'e mektup gönderdi: "Biz İstanbul'da, kendimiz için bütün eski ve yeni Türkiye sınırlarını kapsamak üzere geçici bir Amerikan güdümünü, katlanılabilir kötü durum olarak görüyoruz... Serüven ve savaş zamanı artık geçmiştir."

24 Kasım 1919: Halife Sultan Vahdettin'in İngiltere'de yayınlanan Daily Mail'e demeci: "İngiliz milletine karşı beslediğim sevgi ve hayranlığı babam Abdülmecit'ten aldım. Memleketimle İngiltere arasındaki dostluğu güçlendirmek için elimden geleni yapacağım."

1 Mayıs 1921, Fatma Seher Hanım Ankara'da

Fatma Seher Hanım, göğsündeki dayanılmaz ağrılarla üç gündür yatmakta olduğu yer yatağından doğruldu, sağ eliyle duvara tutunarak pencereye yürüdü.

Sokakta kara derili beş asker, önlerindeki iki yabancı subayın peşi sıra yürürken geniş ağızlarındaki ak dişlerinin parıltıları tüm yüzlerine yansıyor, kahkahaları ve çizmelerinin taş yoldaki takırtıları ıssız sokakta yankılanıyordu. Karşı evlerin perdeleri sımsıkı

kapatılmıştı. Bu günlerde insanlar dışarıya çıkmak bir yana camlardan bile bakamayacak denli sinmişlerdi. Şehir işgalcilere terkedilip boşaltılmış gibiydi.

Fatma Seher, hastalıktan iyice sarsılmış bedenini ayakta daha fazla tutamadı, sedire oturdu, başını hasır yastığının kenarına uzattığı kolunun üstüne yasladı ve gökyüzünde soluk maviliklerin içinde asılı duran buluta daldı gitti. Bulut sanki Sarıkamış'ın o dondurucu kış sabahında asılı durduğu yerden kopup gelmişti buralara. Bulutun parlak aklığında o günlerin dehşet soğuklarında kırılıp giden askerleri ve onların ölümlerine bakarken ince kara bıyıklarına ulaşmadan donup kalan göz yaşlarını saklamaya çalışan eşi, Binbaşı Derviş Bey'i de görür gibi oldu. İşte o sabah Sarıkamış'ta, bu tanıdık buluta bakarken Derviş Bey'in vurulduğu haberini alışını anımsadı. Bulutun dondurucu aklığında tüfek elde son savunma hatlarında birlikte çarpıştığı kadın arkadaşlarını da görür gibi oldu. Vurularak ölenleri, hastalanarak düşenleri anımsadı.

Gözlerindeki buğuyu küçük elinin tersiyle silerken göğsünden boğazına doğru yükselen yanma, geldi gırtlığında düğümlendi ve sessiz sorulara bıraktı yerini. Bu yabancılar, bu sokakları çiğnesin diye mi tutmuşlardı savunma hatlarını? Halife Sultan ülkeyi hiç çekinmeden, zerre kadar direnmeyi düşünmeden teslim etsin, damatları Ferit ve muhbirleri yurtseverleri İngilizlere teslim edip işkenceye çektersin, Nemrut Mustafa Paşa mahkemesinde ölüme ölüm hükümleri giydirilsin diye mi ölmüştü onca insan. Yüreğindeki ezinti bunları düşündükçe artıyordu. "Ne yapmalı şimdi?" sorusu yine dönüp dolaşıp alınının çatısına onulmaz bir ağrı olarak yerleşti. Gözlerini yumdu yeniden düşlere daldı. Edirne'de, Yanıkkışla cephesinde canını dişine takmış, çarpışan Derviş Bey karşısında durmuş öylece bakıyordu kendisine, ancak onun kara kaşları altında hüznle bakan gözleri de söylemiyordu ne yapılması gerektiğini.

Her gün bir başka kötü haberle geliyordu oğlu Seyfettin; hangi subay tutuklanmış, nerede Türk kadınlarına saldırılmış, yine kimi asmışlar, Yunanlılar nereye dayanmışlar,

Alemdar köyünde Rum çeteleri neler yapmışlar, Dudullu'da kaç kişinin boğazını kesmişler... Bütün bunlar kötüydü ama tek kurtuluşun İngilizlerin ya da Amerikalıların kumandasında yaşamak olduğunun gazetelerde yazılıyor olduğunu duymak acıydı. Bir zamanlar kışlalarda içtima halindeki askerlerle birlikte "Padişahım çok yaşa!" diye bağırması olduğunu anımsamak hepsinden daha çok acıtiyordu yüreğini şimdilerde.

Bunları düşündükçe ateşli bedeni üşümeye başladı. Dizlerini karnına çekti bir tesbih böceği gibi büzüştü kaldı, "Acaba yok olup gitsem kurtulur muyum bunlardan?" diye düşünmeden edemedi. Alnına saplanan ağrıyla kendinden geçti.

Seyfettin usulca süzüldü loş odaya, yorganı annesinin üstüne örttü. Duyduklarını anlatabilmek için heyecanla koşarak gelmişti ama annesinin bu durumunu görünce uyandırmaya kıyamadı, sedirin köşesine oturdu. Yeni yeni çıkan onbeş yaş bıyıklarını parmağıyla düzeltirken sedirde dertop yatan annesinin kavruk yüzüne sevgiyle baktı, "ne kadar da yorgun," dedi içinden. Kapı aralandı kızkardeşi başını uzattı. Seyfettin sessiz olmasını işaret etti ona. Kız sedirin yanına, yere oturdu, saç örgüleriyle oynamaya başladı. İki kardeş soluklarının sesini dinleyerek sürdürdüler, bekliyorlardı annenin uyanmasını.

Seyfettin, duyduklarının, Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'dan Sivas'a gitmiş olmasının, çınarın altında oturmuş iki üç ihtiyarın bunu konuşurken neden heyecanlandıklarının anlamını çözmeye çalışırken uzaklardan gelen ezan sesi odaya ulaştı. Fatma Seher derin bir iniltiden sonra gözlerini araladı.

Seyfettin anasına doğru eğildi, duyduklarını soluk soluğa anlattı. Fatma Seher doğruldu sedirden ve oğlunun elini tuttu sımsıkı, tekrar anlattırdı duyduklarını. Bir telaşla kalktı, sandığa koştu, küçük çıkını çıkardı, Seyfettin'in avucuna liralari koydu; "Koş Seyfettin, koş! Samsun'a vapur bugün kalkıyor olmalı, biletleri al, biz sana rıhtımda kavuşuruz" dedi. Seyfettin kapıdan çıkarken ardından bağırdı; "Seyfettin, arka yollardan git, Rum çocuklarına çatma!"

İstanbul'dan Samsun'a Gülcemal vapuruyla başlayan ve daha sonra karada kâh yaya kâh arabayla süren yolculuk Sivas'ta sona erdi. Fatma Seher, oğlunu ve kızını bir tanışın evine bıraktı. Birkaç kez Paşa'nın kaldığı evin kapısına gittiye de içeri girmeyi başaramadı. Halife Sultan'ın emri üzerine; İngiliz yüzbaşısı Noell'in Malatya valisi Hamit'le birlikte kuvvet topladığı ve Sivas'ı basmaya hazırlandıkları söylentisi ağızlarda dolaşıyordu. Kolay değildi bu günlerde Paşa'ya yaklaşmak. Buralara dek geldikten sonra yılacak değildi Fatma Seher, "kılıktan kılığa girdi" ve üçüncü gün kara çarşafıya büründü; sokağın köşesine çöndü, sabırla beklemeye başladı. Vakit öğlene yaklaşırken birden yaverleriyle birlikte konuşa konuşa hızla yürümekte olan Paşa'yı gördü. Yerinden fırladı Paşa'ya yaklaştı. Yaverler ona doğru atıldılarsa da yakalamayı başaramadılar. Paşa, önünde kara bir yumak gibi duran kadını görünce biraz sert, biraz da şaşkınlıkla sordu; "Kimsin? Benden ne istiyorsun?"

Fatma Seher yüzündeki peçeyi iyice açtı, bir an ne diyeceğini şaşırdı; önceden kurmuş olduğu giriş sözleri aklından uçup gitmişti. Sonra, askerlerle birlikte uzun süre yaşamış ve savaşmış olmaktan kalma bir alışkanlıkla olsa gerek, derin bir soluk aldı sesini yükseltti, kısa ve kesin vurgularla "Paşam! Sizinle birlikte harp etmek istiyorum!" dedi ve sustu.

Emir tekrarı yaparcasına heyecanla bağırmasından sonra ne olduğunun, neler dediğinin ayrıntılarını bundan sonra hiç anımsayamayacaktı. Yalnızca Paşa'nın onu kolundan hafifçe tuttuğunu, sokakta yürüdüklerini, küçük bir lokantaya girdiklerini, ağaç iskemlelerde karşılıklı oturduklarını ve yine ne diyeceğini şaşırmış bir durumda yere bakarken, Paşa'nın ılık sesini duymasıyla başını kaldırdığında mavi bakışlara takılıp kaldığını az çok anımsayacaktı.

- Sen silah kullanabilir misin?
- Evet Paşam!
- Ata binebilir misin?
- Evet Paşam!
- Ya harpten, ateşten korkar mısın?

Paşa'nın mavi gözlerine takılan bakışlarını utangaçça yere doğru indirirken kırık bir sesle yanıtladı;

– Hayır korkmam Paşam. Ben Edirne'de Yanıkışla cephesinde ve Cihan Harbinde Sarıkamış'ta bulunmuş idim. Şehit Binbaşı Derviş Bey'in hanımı olurum.

Paşa'nın yüzü aydınlandı, oturduğu iskemleden öne doğru eğildi, gözlerini Fatma Seher'in buğulu gözlerine ilişti ve daha da yumuşak bir sesle;

– Çok iyi! Ah bütün kadınlar senin gibi olsaydı! Aferin sana! dedi.

Paşa, sol elini hafifçe yukarı kaldırarak bir işaret yaptı; yaver subay oradan ayrıldı. Bundan sonrasını başbaşa konuştular.

Kumandanla süvarisi karargahta nasıl konuşurlarsa öyle sürdü görüşme. Mustafa Kemal Paşa cebinden küçük bir kâğıt çıkardı, üstüne kısa bir not yazdı, Fatma Seher'e uzattı. Fatma Seher hafifçe yana döndü, kâğıdı göğsüne yerleştirdi. Sonra ayağa kalktılar, lokantanın önüne çıktılar. Paşa yine gözlerinin içine baktı, "Haydi göreyim seni Kara Fatma! Bir an evvel İstanbul'a var, hazırlan ve işe başla!" dedi. Fatma Seher, oradan uzaklaşırken bir kez daha döndü ve yaverlerine doğru yumuşak, kibar adımlarla ilerlemekte olan Paşa'ya baktı, birden onun ardınca koşarak, ağabeyine sarılır gibi sıcakça sarılma isteği yükseldi içinden. Ancak göğsüne yerleştirmiş olduğu küçük kâğıt parçasını duyumsadı, tekrar arkasını döndü gökyüzüne baktı sevinçle, o küçük bulutu yine gördü soluk maviliklerde. At üstünde uçarmışçasına, hafif öne eğilerek seri adımlarla uzaklaştı oradan. Adımları sıklaştıkça sıklaşıyor, bacakları kara çarşafa dolanıyordu, uzun süren karabasandan uyanıpta birdenbire sevdiğini görenlerin duydukları, içten dışa taşan coşkuyla daha hızlı daha hızlı yürüdü kendisini beklemekte olan çocuklarına.

"Sivas ona dar geliyordu." Hiç kimselere bir şey söylemedi; yalnızca Erzurum'daki kardeşi Süleyman'a haber yolladı. O'nunla Samsun'da buluştular ve vapurla İstanbul'a doğru yola çıktılar.

(Devam edecek)

AĞIN

Işıl (BEŞE) ÇOLAKOĞLU

Karanlık yollarda yürüyorum.
Etrafta böcek sesleri,
Sanki bana yol gösteriyorlar.
Anlamışlar kaybolduğumu.
İnsanların yaşadığı yere yaklaştıkça,
Sesleri daha da azalıyor.
Sonunda bir ışık görüyorum,
Daha sonra bir tane daha, bir tane daha...
Sonra insanları görüyorum
Eğleniyorlar evlerinin önünde
Kim olduğumu sormadan davet ediyorlar beni.
Hep birlikte eğleniyoruz.
Daha sonra "Anlatın burayı" diyorum.
"Ağın" diyorlar.
"İşte Keban Barajımız;
İşte bahçelerimiz; yaşam kaynağımız,
İşte meyvelerimiz, sebzelerimiz,
Güvencemiz geleceğimizin.
İşte hayvanlarımız; hem canımız hem kanımız.
İşte biz ve dostluğumuz,
Küçüğüz, ama dostluğumuzun büyüğüz.
Biz Ağın halkıyız!
Ya sen?"
Diyecek bir şeyler bulamıyorum onlara,
İçimden kalkıp gitmek geliyor.
Onlar beni yine de ağrlamak istiyor.
Kıramıyorum onları,
Asıl bu güzel Ağın havasını.

Atatürk Lisesi

NEYE ÜZÜLMELİ?

Gül İRGİN

Sonbahar mevsiminde düşen
Kuru bir yaprak gibi sevdalar
Sürüklenir...
Sürüklenen sadece sevdalar mı?
Onunla yuvarlanan hayaller, yıkılan umutlar
Kâbusa dönüşen o güzelim rüyalar neden?
Neden olsun boşa dökülen yaşlar
Daha önemli şeyler varken
Aşk için ağlamaz sevdalı!
Dünya batıyor
Seller, depremler, hatta insanlar
Yerle bir ediyor her yanı
Herkesin gözü yaşlı giden kayıplar için
Aç gözünü sevdalı
Düşün biraz! Neye üzülmeli?
Anlamsız biten aşklara mı?
Yoksa...
Yoksa boşa giden yıllara mı?

ÇANAKKALE'DE BİR AĞINLI

Mustafa YORULMAZ

O, Elazığ ilinin Ağın ilçesine bağlı Beyelması (Hozakpur) köyünde 1884 yılında dünyaya geldi. Yaşamını burada sürdüren ve buraya gömülen son Osmanlı, ilk cumhuriyet insanıydı. Köylüsü ona İbrahim dayı diye hitap ederdi. Kendisinden bahsederlerken de Şehirlikızıgilin İbrahim dayı diye konuşurlardı. Şehirden kız alıp kız verdiklerinden, lakapları Şehirlikızıgil olarak anılırdı. Soyadı kanunu çıktıktan sonra da YORULMAZ soyadını almışlardır.

Anasını ve babasını küçük yaşta kaybettiğinden, onlardan bahsedecek bir anısı bile olmamıştır. Köyünde yaşayanların çoğu da kendisi gibiydiler. Babalarını Yemen'de, Trablusgarp'ta, Kafkaslar'da velhasıl daha nice yerlerdeki savaşlarda kaybettiklerinden kimi öksüz, kimi yetim büyümüştür. Büyümüştür derken çeşitli hastalıklardan hasbelkader kurtulanlar, yaşayabildikleri kadar dayanabilmişlerdir çetin hayat şartlarına. Yaşamlarını ölmeden sürdürebilenler de, İbrahim dayıdan farksız şiddetli açlık ve fukaralık altında ezilmiştir. Bunca olumsuz hayat şartlarından şikâyetçi olmadan, kendilerince mutlu bir yaşam sürdürmüşlerdir.

İbrahim, ağabeyi Mehmet ile birlikte çocukluk ve gençlik yıllarını rençberlik yaparak geçirdiler. Her ikisi de delikanlılık çağına geldiğinde, Mehmet komşu köy Pağnik'ten Hanım isimli bir kızla, İbrahim de komşusunun kızı Fatma ile evlendi. Her iki kardeş babalarından kalma yıkık dökük bir evde beraberce yaşamlarını paylaştılar. Bir zaman sonra Mehmet'in Ömer, İbrahim'in de Zeynep isminde çocukları dünyaya geldi.

Osmanlının her yıl yaptığı savaşlar uğruna, her Anadolu çocuğu gibi Mehmet'te askere çağrıldı. Bir yıllık karısı Hanım ile bir aylık yavrusu Ömer'i, kardeşi İbrahim'e emanet

ederek, orduya katılmak üzere arkadaşlarıyla birlikte köyünden ayrıldı. Uzun zaman ne Mehmet'ten ne de arkadaşlarından bir haber gelmedi. Kanıksanılmış bir olgu gibi geride kalanlar Mehmet'in şehitlik mertebesine ulaştığını yorumladılar. Çoğu vatan evladı gibi Mehmet'in de hangi cephede nasıl öldüğünü tespit edilemedi.

Hanım, yıllarca Mehmet'ini gelir diye bekledi. Soğuk kış geceleri yavrusu Ömer'i koynuna alarak sabahlara kadar ağladı. Kocasının dönmesi için dualar etti. Ama ne Mehmet ne de arkadaşlarından dönen olmadı. İbrahim de abisinden umudunu kesmiş, kaderine boyun eğmişti. Küçük evde Fatma, Zeynep, Hanım ve Ömer'le yoksulluk içerisinde didinip duruyordu. Bir eşek, bir inek, üç keçi ile birkaç küçük tarladan başka şeyleri yoktu. Yaz aylarında gece gündüz çalışır, uzun kış gecelerinde de komşularıyla bir araya gelerek dertleşirlerdi. Anadolunun her köyü, her hanesi İbrahim'in evinden pek farklı değildi. Anadolu harap ve bitap düşmüştü. Hasta ve yorgun düşmüş bu yurdun çocuklarına leş kargaları dört bir yandan saldırıya geçmişti. Çocuklar anasız, babasız, yetim kaldığı gibi vatan da başsız bırakılmıştı. Ülkenin üzerine kara bulutlar çökmüştü. Bu kara bahtı yenecek bir Türk evladının kalkın demesi bekleniyordu. İşte bu gaflet uykusunu, bu sessizliği 1915 yılının bir kış ayında Ağın'da çalınan davullar bozdu. Davulcu elindeki tokmağı öfkeyle davuluna vururken bir yandan da avazı çıktığıınca "Ey ahali, duyduk duymadık demeyin, seferberlik ilan edilmiştir. Eli silah tutan herkes cuma sabahı şubenin önünde toplanacaktır" diye bağıırıyordu. Acı haberi duyan analar, gelinler ve kızlar bir felaketin başlangıcını hissederek ağlaşmaya başladılar. Bazı

gelinler heyecandan çocuklarınıza düşürdü. Herkeste bir heyecan, bir telaş koşuşturmadır başladı. Ayağı yalın, üstsüz başsız çocuklar, Ömer gibi nice öksüzlerin kervanına katılacaklarından habersiz, davulcunun arkasından gülüp oynuyorlardı. Hiçbir şeyin farkında olmayan bu yavruların yüzlerine bakıldığında, öksüz ve yetimlerin boynu bükük, boş gözlerle etrafa bakındıklarını görürsünüz. Daha önceki savaşlarda kayıp veren ailelerin elemeleri diğerlerinden daha acı oluyordu. Analar oğullarına sarılarak, gidip de gelemeyeceklerinin acısını şimdiden hissederek ağıtlar yakıyorlardı. Askere gideceklerse sanki düğüne giderlermiş gibi, analarını bacılarını teselli etmeye çalışıyorlardı.

Ağın'daki heyecan bir anda köylere yansıdı. İbrahim haberi caminin önünde duydu. Cebinden tabakasını çıkartıp bir tütün sardı, yanındaki arkadaşına tabakayı uzattı. Caminin duvarına sırtını dayayarak çömeldi, sigarasını yaktı, şöyle bir nefes çekti, dumanını ciğerlerinde dolaştırıp tekrar dışarı üfledi. İbrahim'in iri mavi gözlerinden iki damla yaş aktı yanaklarına. Kimse fark etmesin diye elinin tersiyle gözyaşlarını sildi. Başını önüne eğdi, ağabeyi Mehmet'i düşündü, sonra Fatma'sını, Zeynep'ini, Ömer'ini ve Hanım'ı... Ani bir hareketle ayağa kalktı, sigarasından bir nefes daha çekti ve yanındakilerin duyabilecekleri bir sesle, "Geliyorum Mehmet abi" diyerek hızlı adımlarla eve doğru yürüdü. Evinin dış kapısına geldiğinde içeriden Fatma ile Hanım'ın ağıtlarını duydu, bir an duraksadı, sonra kapıyı itip içeri girdi. Fatma ile Hanım, İbrahim'i görünce ağıtları feryada dönüştü. İbrahim doğruca ocakbaşında duran Ömer'le Zeynep'in yanına gitti. Başlarını okşadı ve iki kolunun arasına alarak göğsüne bastırdı, kokladı kokladı... Sonra arkasına dönüp ağlaşan Fatma ile Hanım'a bakındı ve yumuşak bir sesle "yol azığımı hazırlayın" dedi. Odanın içerisinde kararsız şekilde dolaşmaya başladı. Bir ara durdu, her şeyi ilk defa görüyormuşcasına odadaki eşyalara bakındı. Kimseye

bakmadan "ben köylülerle helalleşip hemen gelirim" dedi ve evden çıktı. Hızlı adımlarla ev ev dolaşarak herkesle helalleşip, vedalaştı. Sonra koşarak köyün üstündeki mezarlığa gitti, mezar taşlarına bakındı, ellerini açıp dualar okudu. O akşam İbrahim'e yol azığı hazırlandı. İbrahim'in yolu uzundu, ta İstanbul'a gidecek oradan da Çanakkale'ye geçecekti. Ömer'le, Zeynep minderinin üzerinde kıvrılmış uyuyordu. Fatma ile Hanım ise yanan ocağın iki yanına oturmuş düşünüyorlardı. İbrahim'se sigarasının birini söndürüp diğerini yakıyordu. Konuşacak hiçbirşeyleri yokmuşcasına otururlarken, İbrahim uyuyan çocuklara uzun uzun bakındı, sonra kadınlara dönerek "çocuklara iyi bakın" dedi, kadınlar da başlarını sallayarak sessizce cevap verdiler.

Köyün sessizliğini bozan ezan sesini müteakip köyde hareketlilik başladı. Köylüler yavaş yavaş köyün çıkışında toplandılar. Düşman Çanakkaleye gelmişti, İbrahim de arkadaşlarıyla birlikte oraya gidecekti. Artık düşünmeye bile zaman yoktu. Gidenler geride kalanlarla helalleşiyor, birbirlerine sarılıp, kucaklaşıyor ve son sözlerini söyleyip, eş ve çocuklarını kalan yaşlılara emanet ediyorlardı. İbrahim'in; Fatma'sını, Zeynep'ini, Ömer ve Hanım'ı emanet edecek büyüğü olmadığından, "Sizleri Allah'a emanet ediyorum" dedi, çıkını omuzuna aldı, arkadaşlarına yetişmek için koşarak yola koyuldu. Ara sıra geriye dönüp kendini uğurlayanlara el salladı. Ağabeyi Mehmet'i anımsadı. Mehmet'in gidişi de böyle olmuştu. Yolda bağlara, bahçelere bakınarak çocukluk günlerini anımsadı. Onlardan ayrılmak bile zor gelmişti İbrahim'e.

Ağın'a varıldığında şubenin önü ana-baba günüydü, köylerden gelenlerle büyük bir kalabalık oluşmuştu. Bir subay şubenin merdivenlerinden halka sesleniyor, onları sıraya sokup isim okuyarak, asker elbisesi dağıtıyordu. İbrahim de sıra kendisine geldiğinde, asker elbisesini alıp bir kenarda giyindi ve askerlikle tanıştı. Artık

arkadaşlarıyla birlikte, sonu görülmeyen yolun başlangıcından uzun adımlarla İstanbul'a doğru yola koyuldular. Her gittikleri yerde gruplarına yeni askerler katılıyor, kalabalıklar gittikçe çoğalıyordu. Bir aya yakın, uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra, toplanma yeri olan İstanbul'daki Selimiye kışlasına gelmişlerdi. Kışla o kadar büyük ve kalabalıktı ki Anadolu'dan gelenlerle dolmuştu. Subaylar gelenleri takım takım ayırıp, silah eğitimi yaptırarak kısa sürede cepheye yolluyorlardı. İbrahim, Çanakkale'ye gönderilme sırası kendisine geldiğinde, sanki köyüne gidiyormuşcasına coşkulu ve heyecanlıydı. Arkadaşlarıyla birlikte cepheye doğru yola çıktılar. Bu kutsal görevde bulunmanın gururu içinde, gece gündüz yol alarak cephenin geri bölgesine geldiler. İbrahim düşmanı ararcasına kin ve nefret dolu gözlerle etrafı seyretti. Görebildiği yerlerde sadece yorgun ve yaralı askerler vardı. Herkes birbirine yardım ediyordu. Yeni gelenler, biz geldik dercesine onlara moral veriyorlardı. İbrahim gördüğü manzaradan çok etkilendi. Yaralı bir askerın yanına çömeldi, elini omuzuna koyarak, "geçmiş olsun hemşehrim, düşman nerede?" diye sordu. Yaralı asker gözüyle karşı tepeleri gösterdi.

İbrahim çömeldiği yerden doğruldu, derin bir nefes çekip, kin dolu gözlerle önce tepelere sonra yaralıya baktı. Elindeki sigarayı yere attı ve hırsla üzerine basarak ezdi. İbrahim'in görülecek hesabı vardı. Hem abisi Mehmet'i, hem Mehmet'in arkadaşlarını, hem de köyündeki öksüzleri düşünüyordu. Düşündükçe daha çok hırslanıyordu. İçi içine sığmıyordu İbrahim'in. Bu bölgede iki gece-üç gündüz kalarak hazırlıklarını tamamladılar. Üçüncü gecenin akşamı, komutanları askerleri toplayarak gerekli kontrolleri yaptı, ihtiyaçlarını sordu, sonra uzun ve anlamlı bir konuşma yaparak istirahat etmelerini istedi. O gece sabaha kadar cephedekileri uyku tutmamıştı. Herkeste bir heyecan, bir telaş, bir koşuşturmadır başladı. Silahlarının son bakımlarını yapıyorlardı. Tanyeri ağarmak üzereydi ki, komutan gelip

birliğini topladı. Karşılarına geçip, uzun ince bacaklarının üstünde yaylanarak, kararlı ve kesin sözlerle düşman siperlerine saldırıya geçileceğini belirtti. Diğer siperlerde de aynı hazırlıkların yapıldığı görülüyordu. Komutan, askerlerine süngü takmalarını ve taarruz düzeni almalarını emretti. Güneş daha kendisini göstermemişti. Komutan tabancasını kınından çıkartıp, sol elin işaret parmağıyla karşı tepeleri göstererek "Hücum" diye kükredi. İbrahim ve arkadaşları bir an önce gösterilen tepelere varmak için var güçleriyle koşmaya başladılar. Karşı tepelerden gelen silah sesleri, "Allah, Allah" nidalarına karışıyordu. Hücum kalkanlar kimi kez yatıyor, kalkıyor, tekrar koşuyorlardı. Yatanlardan bir kısmı kalkmak istiyor, ama aldıkları kurşun yarasından orada kıvranıp kalıyorlardı. Kimisi canını orada teslim ediyor, yaralıları ise geriden gelen sıhhiye birlikleri toplayarak geri bölgeye götürüyordu. İbrahim ve arkadaşları göz açıp kapayıncaya kadar düşman siperlerinin içerisine girmiş, süngü sallamaya başlamışlardı. Havaya kalkan süngüler, yeni doğmakta olan güneş ışığından parıldıyordu. İbrahim süngüsünü var gücüyle sallıyor, birini devirip diğerine koşuyordu. Süngüsünü bir indirip bir kaldırıyor, bir eğilip bir kalkıyor, bir atlayıp bir duruyordu... İbrahim sanki düğünde halaybaşı çekiyordu. Teriyle kanı birbirine karışmıştı. Düşmanın daha fazla dayanacak hali kalmamıştı. Canını kurtaranlar siperleri terk ederek arkalarına dahi bakmadan kaçıyorlardı. Çarpışma sona ermiş, tepeler düşmandan temizlenmişti. Yaralıların yaraları sarılıyor, şehitlerse oraya gömülüyordu. İbrahim bu çarpışmada sağ elinin yüzük parmağını kaybetmişti. Nasıl olduğunu bile fark edememişti. Hiç de önemsemiyordu. Hatta yaralanıp gazi olduğuna seviniyordu. Sık sık cephe savaşları olduğundan, günlerin ve ayların nasıl geçtiği anlaşılmıyordu.

Yine bir cephe savaşında, İbrahim ve dokuz arkadaşı, ele geçirdikleri siperlerden fırlayarak daha uzaktaki düşman siperlerine

saldırıcakları sırada, bir kayanın dibinde, kuvvetli bir düşman saldırısına maruz kalmışlardı. Kurşun yağmur gibi üzerlerine yağıyordu. Başlarını bile mevziden kaldıramıyorlardı. Akşama kadar çarpışmalar devam etti. İbrahim'in dokuz arkadaşı orada şehit düştü. İbrahim havanın kararmasını bekledi. Bir ara silah sesleri kesildi. İbrahim, kaputunu rulo yapıp, kemeriyle bağlayarak aşağıya doğru yuvarladı. Aynı anda karşıdan gelen mermiler, kaputu delik deşik etti. İbrahim havanın iyice kararmasını bekledi. Silah sesleri tamamen kesildi. Artık gecenin karanlığından etraf görünmez olmuştu. Tüfeğini boynuna astı, mevziden sürünerek çıkıp Birliğin olduğu yere doğru ilerledi. Bu olay yaşamındaki en büyük şansıydı. Düşman, siperleri bir bir terketmek zorunda kalmıştı. Türkün amansız saldırılarına karşı duramıyorlardı. Düşman, Türk siperlerinin üzerine uçak gönderiyor ve havadan siperlere özel yapılmış çiviler atıyordu. Uçaklardan atılan çiviler, havada dönerek siperdeki askerlerin başına saplanıp ölmelerine neden oluyordu. İbrahim de bu çivilerden nasibini almış, alın kısmından yaralanmıştı.

Cephede günlerin, ayların ve yılların nasıl geçtiği anlaşılmıyordu. Sık sık göğüs göğüse çarpışmalar oluyordu. Yaralılar geri bölgelere götürülerek tedavi ediliyorlardı. Şehitlerse can verdikleri yere gömülüyordu. Sağ kalanlar yeni gelenlerle takviye edilip siperlere giriyor, yeni çarpışmalara hazırlanıyorlardı. İbrahim, silah arkadaşlarının çoğunu kaybetmiş yeni gelenlere katılmıştı. Kaç çarpışmaya girdiğinin sayısını bile unutmuştu. Çarpışmalardan köyünü bile düşünemiyordu. Bir siperden çıkıp başka bir siper giriyor, bir tepeden koşup başka bir tepeye çıkıyordu. Düşmanı geldiği yerlere sürmek için var gücüyle vuruşuyordu. Artık işin sonuna yaklaşıyordu. Amansız saldırılar düşmana kaçmaktan başka birşey düşündürmüyordu. Her zamanki gibi İbrahim ve arkadaşları süngülerini takmış, siperlerden çıkmış, yayından fırlamış bir ok gibi karşı siperlere

saldırıyorlardı. Düşman ateş ederek kaçıyordu. İbrahim ise kaçan düşmanın peşinden koşuyordu. Bir ara yere düştü. Ayağının takıldığını sanarak, kalkıp tekrar koştu, iki-üç adım atıp tekrar düştü. Düştüğü yerden kalkmak istedi, ancak kalkamadı. Sağ dizinden ayağına doğru kan aktığını gördü. Diz kapağından yaralanmıştı. Arkadaşları koşuyor, kendisi ise orada çaresizce kıvranıyordu. Arkadan gelen sıhhiye erleri İbrahim'i sedyeye yatırıp geriye götürürlerken, o hâlâ başını çevirip arkadaşlarına bakıyordu. İbrahim'in sağ dizkapağına kurşun girmiş, savaşamaz duruma gelmişti. Yarası sarılırken arkadaşları da düşmana son darbeyi indiriyordu. Düşman kaçıyordu... Türkün taarruzundan yılmış, canının derdine düşmüştü. Hayal kırıklığı içerisindeydiler. Geldikleri gibi gideceklerdi. Gitmek istiyorlardı ama fırsat bulamıyorlardı. Böyle bir direnmeyle karşılaşacaklarını hiç beklemiyorlardı. Onlar modern silahlara güvenmişlerdi. Çanakkale'yi bir günde geçeriz diyorlardı. Yaptıkları hesap Çanakkale'ye uymamıştı. Ve geldikleri gibi gittiler...

İbrahim yaralı arkadaşlarıyla birlikte İstanbul'a getirilip hastaneye yatırıldı. Sağ dizkapağına saplanan kurşun çıkartılmadan tedavisi yapıp taburcu edildi. Dizindeki kurşunla topallayarak köyüne doğru yola çıktı. Uzun bir yolculuktan sonra Ağın'a geldi. Köylülerini gördü, onlarla kucaklaşıp karşılıklı hal hatır sordular. Karısı Fatma ile kızı Zeynep'in sağ olduğunu, Hanım'la Ömer'in Pağnik'e babalarının yanına gittiğini öğrendi. Bir sigara içimi ancak durabildi. Köylüleriyle vedalaşıp aksayarak köyünün yolunu tuttu. Herşeyi öylesine özlemişti ki, yolda yürürken dağla taşla konuşarak hasretini gideriyordu. Köyü Hozakpur'a yaklaştığında Köyünü denilen mevkide bir kadının eşekle tarla sürdüğünü gördü. Dut ağacının dibinde de bir kız çocuğu oturuyordu. Bu tarlada kendisi de abisi Mehmet'le çift sürmüştü. Kadının arkası İbrahim'e dönük vaziyeteydi. İbrahim birden heyecanlandı, elindeki sopasına

dayanarak kadına doğru "Fatma... Fatma" diye seslendi. Kadın, sesin geldiği yöne doğru döndü, asker elbiseli adama bakındı. Sonra "İbrahim... İbrahim" diye bağırarak koşturaya başladı. Karşı karşıya geldiler, bir ara duraksayıp birbirlerine sarıldılar. Fatma hemen kendisini toparlayıp, Zeynep'i de alıp birlikte köye geldiler. İbrahim'in geldiğini duyan köylüler eve doluştular. O akşam geç vakitlere kadar evde sohbetler edildi. Elbisesi kan ve ter kokuyordu. Fatma, elbiseleri leğene koyarak ıslayıp, günlerce suyunu değiştirerek kandan arındırdı.

Savaş bitmiş, cumhuriyet kurulmuştu. İbrahim'in iki çocuğu daha olmuştu. Zaman hızla ilerliyordu. İbrahim'in beli bükülmüş, bastona dayanarak yürür duruma gelmişti. Oğlu Ahmet, gurbette çalışıp kazandığı üç-beş kuruşu babasına gönderiyor, böylelikle geçimlerini sürdürüyorlardı. Cumhuriyet hükümeti bir kanun çıkartarak Gazilere maaş bağladı. Köylüler bu haberi İbrahim dayıya müjde olarak verdiler. İbrahim dayı vatana para için kan akıtmadığını söyleyerek, maaş almayı onuruna yediremedi.

Torunu Mustafa'yı kucagina alıp onunla oynasır, büyüyünce asker olmasını isterdi. İlkokul birinci sınıfa giden Mustafa, dedesine sık sık Çanakkale savaşlarını sorar, savaş anılarını dinlerdi. Bir gün İbrahim dayı, torunu Mustafa ile ocakbaşında sohbet ederken, "Yavrum, büyüdüğünde imkânın olursa benim mezarımı yaptır. Mezar taşıma da "Çanakkale geçilmez" diye yazdır" dedi. Dedesinin bu vasiyeti, küçük Mustafa'nın hiç aklından çıkmadı. Bu vatan için kanını ve canını verip, torunlarına gelecek bırakan bu insanlara bir mezar taşı nedir ki...

1967 yılının soğuk bir kış gecesi, İbrahim köyündeki evinde karısı Fatma'nın yanında ruhunu teslim etti. Oğlu Ahmet, gurbette aldığı bir mektuptan babasının vefat ettiğini öğrendi. Çaresizlik içerisindeydi, gözlerinden akan yaşları çocuklarına hissettirmede. Torunu Mustafa, Ankara'da Astsubay Okulu'nda okuyordu. Dedesinin

ölümünü ancak okul bitiminde öğrendi. Dedesinin vasiyetini düşündü.

İbrahim YORULMAZ, Ağın ilçesinin Beyelması köyündeki mezarlıkta "ÇANAKKALE GEÇİLMEZ" yazılı bir mezar taşının altında yatmaktadır.

Bu, İbrahim dayının öyküsüdür. Bu, Anadolu'da yaşayanların hikâyesidir. Bu, Çanakkale'de canını ve kanını verenlerin öyküsüdür. Bu, senin, benim velhasıl her Türkün hikâyesidir. Bilmem bunları bilir misiniz, bilince görmez misiniz? Bilenlere ve görenlere selam olsun, tüm şehit ve gazilerimizin ruhu şad olsun.

23 Şubat 1999 - Marmaris

ÇANAKKALE

Çanakkale Çanakkale
Koydun beni halden hale
Anadolu yiğitleri
Koşar sana sıra sıra

Elazığ, Antep, Maraş
Ulusum olmuş sarmaş dolaş
Can veriyor Mehmet gardaş
Vatan için diye diye

Süngüyü takıyoruz
Düşmanlara bakıyoruz
Siperlerden çıkıyoruz
"Allah, Allah" diye diye

Bombalar havada patlar
Yıkılıyor dağlar taşlar
Toprağa düşen canlar
Şehit olur bile bile

Her yanımız düşman dolu
Kan ağlıyor Anadolu
Can veriyor Türk'ün oğlu
Vatanını seve seve

Ağınlı İbrahim de bu savaşta bulundu
Tam dört yerinden vuruldu
Hozakpur'a doğru yola koyuldu
Yaralarını sara sara

SEVGİ, HOŞGÖRÜ ve AĞIN...

O. Asal UÇKUNKAYA

"Sevgi" ve "hoşgörü" sözcüklerinin içerdiği anlamları doğru anlayıp her alanında en canlı bir biçimde uygulamaya, başta Ağınlılar olmak üzere, tüm milletimizin ihtiyacı olduğunu sanıyorum. Konuyu yeterince açabilmek için öncelikle "hoşgörü" kavramını ele almak istiyorum.

Nedir hoşgörü?

Sözcükler bu sözcüğü: "Her şeyi anlayışla karşılayarak, olabildiği kadar hoşgörmek ve kendi düşünce ve inanışlarına katlanabilme hali" diye tanımlıyor. Demek ki hoşgörü önce tahammül etmeyi gerektirir. Sevgi ise bunun en önemli kaynağıdır. Hoşgörü sevgiden doğar. İnsan sevgisi de bunun temelidir. Bu yüce duyguya sahipseniz korkmayın. Hoşgörüye giden yol, sizin için açıktır. Oraya ulaşabilirsiniz. Hoşgörülü insan da adil, güçlü, sabırlı, bağışlayıcı, merhametli, şefkatli, sevecen ve nazik bir insandır. Kişinin aklı ve duygularıyla denge kurduğu bir disiplin olan hoşgörü, mükemmele yaklaşan insanın imrenilen bir niteliğidir. Bunlara sahip olan kişi; kin, garaz, intikam duygularından uzak, bağışlamayı ilke edinen biridir.

Hoşgörü ne değildir?

Sınırsız bir hoşgörü olamaz. Hoşgörü kayıtsızlık ve bencillik değildir. Her şeye göz yumma ve her durumu kabul etme olmadığı gibi, vurdumduymazlık, adamsendecilik, hiç değildir. Tembellikten ya da korkudan kaynaklanan davranışlar uygar bir nitelik taşımaz. Olsa olsa "miskinlik" denir bu tür tavırlara. Hele zararlı şeylere karşı gösterilen "iyi niyet" asla hoşgörü değildir.

Özetle; hoşgörünün kaynağı sevgidir. Akılla başlar, dürüstlikle gelişir. İnsan olmayla özdeşleşir.

Sevgi ve hoşgörünün tohumlarını ailede ekmeliyiz. Dernek, vakıf, spor kulüpleri, eğitim kurumları ve siyasi ortamlarda, giderek Ağın'ımızda ve güzel ülkemizin her yanında bu tohumların meyvelerini almaliyiz.

Evrandeki bilinen canlıların en mükemmeli olan insanın; başlangıçtan günümüze kadar süregelen gelişimi ve yaşadığı olaylar dikkate alındığında, gerek kişisel gerekse toplumsal felaketlerle sonuçlanan

durumlarda hep sevgi ve hoşgörü eksikliğinin önemli rolünü görürüz. Örneğin; yasalar tek başına düşünce özgürlüğünü sağlayamaz. Çünkü herkesin cezalandırılmaksızın fikrini ifade edebilmesi için toplumsal hoşgörü anlayışının da yerleşmiş olması gerekir. Ancak ne yazık ki insanlar, geçmişlerinden ders almış gibi gözükse de bu olgunluğa yeterince ulaşmış değillerdir. Oysa kendimiz için bir istemde bulunurken karşıt fikirde olanları önyargısız dinleyip anlamaya çalışsak dünya ne kadar güzel olurdu! Ne dersiniz...

Okuduğunuz "Ağın Bülteni"nin içerik ve biçim yönünden ulaştığı noktada hoşgörü ve sevginin varlığı açıkça görülüyor. Ağınlılar olarak ulaştığımız nokta, hiç de küçümsenecek bir başarı değildir. Yaklaşık on bir yıl önce faaliyetini kiralık bir binada sürdüren derneğimizin bugün ulaştığı nokta gurur vericidir. Toplumsal yaşamda kısa sayılabilecek bir dönemde özverili ve saygıdeğer insanların çabalarıyla ateşlenip canlandırılan "Ağınlılık Bilinci" yeni katılımlarla büyük gelişmeler kaydederek bizleri bugünlere getirmiştir.

Bir paragrafta özetlenen bu süreç hiç de kolay gerçekleşmemiştir. Üstelik, yapılanların bir başlangıç olduğu ve mevcut durumun çok daha ileriye götürülmesi gerektiği asla unutulmamalıdır. İşte bu noktada olduğu gibi bugün de yarın da ilerlemenin hız kaybetmemesi için "birbirimize sıkıca kenetlenmemiz, değerlerimize sahip çıkmamız gerektiği" akıllardan çıkarılmamalıdır.

Tüm Ağın derneklerinin, bir an önce kurulup faaliyete geçmesini dilediğimiz vakfımızın, kısaca; Ağınlarla bütünleşecek tüm sivil toplum kuruluşlarının örmeye başladıkları sağlam duvarın harçları arasında mevcut olan sevgi ve hoşgörü oranını daha da arttırdığımızda toplumumuzu beklenenden önce çağın ötesine taşıyan bir kurumun bireyleri olacağımız unutulmamalıdır.

Bunun gerçekleşeceğine inanıyor gelecek günlerimizin Ağın'ımız, ülkemiz ve dünyamız insanları için sevgi, hoşgörü ve barış içinde geçmesini yürekten diliyorum.

(Ağın Bülteni - Mayıs 1999 / Sayı: 3)

ÜLKEMİZDE ULAŞIM SORUNUNUN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

İlhami TURAN

Onuncu Yıl Marşı'na konu olan, Anayurdu demir ağlarla örme çabalarını 1950'lerden itibaren neden iyice yavaşlattık, bunun cevabını vermeye gerek yok. Ancak teknolojik araç, gereç ve petrol yönünden dışa bağımlı bir ülke durumuna düştüğümüz ortada.

60 küsur yıl gerilere uzandığımızda, yöremizde ulaşımın merkep ve katırla sağlandığını biz ve bizden evvelki kuşak çok iyi bilir. 1937 yılında rahmetli Nuri MODAN, iki su yolu ile, o zamanlar makine tabir edilen otomobille Ağın'a gelmişti. Benzin kokusunu ilk kez o zaman tanıdım ve sevmedim. Düdüğü de bir başka alemdi. Onu gören ve duyan danaların bögelek tutmuş gibi sağa sola nasıl kaçıştıklarını bugünkü gibi hatırlıyorum. Şimdi ise büyük bir umursamazlık ve sorumsuzluk ile direksiyon başına geçen sürücülerin sayısı günbegün artmakta ve bu kez de sağa sola yayalar kaçışmakta.

Ulaşım aracı olarak hakkı yenmesin diye işe eşekten başlamak istiyorum. Eşek ayağını sağlam basar, kervanın başını çekmesinin nedeni de budur. Ayrıca en güzel gözlü hayvan eşek olsa gerek. Hele dayak yemiş bir sıpanın gözü 80 tane ceylanın gözüne bedeldir bence. Küfür ve aşağılama sözcüğü EŞŞEK'tir. Biz buna şeddeli eşek diyoruz. İkisini birbirine karıştırmamak lâzım. Batı dünyası bu tip sözcükleri hemen hemen hiç kullanmaz. Ancak bir tane istisna aklıma geldi, hemen nakledeyim:

Yabancı bir bilim adamı, Ülkemizde hababam sınıfı misali bir öğrenci grubuna bozuk Türkçesiyle ders anlatırken, bir öğrenci devamlı olarak sınıfın adabına uygun olmayan davranışları birkaç uyarıya karşın sürdürünce, profesör dayanamaz ve "bak öğrenci efendi, sizin evde 2 tane eşek var, biri baban biri sen." Kemal SUNAL'ın pek sık kullandığı bu küfürü hatırlamakta zorlanınca konuyu böyle analize etmiş.

Babamın vatani görev için İstanbul'a 15 gün katır sırtında Trabzon ve oradan da 7 gün vapurla deniz yolculuğu yaptığını kendisinden dinlemişimdir. Silahlı Kuvvetlerin motorizeye dönüştürüldüğü yıllarda orduda subaydım. 1958 yılının Kasım ayında, 109 baş katır ve 55 adet erin Erzurum'dan Trabzon'a yaya olarak sevkiyatına ben ve Fikret KÜPELİ

görevlendirilmiş idik. Yolculuk 13 gün sürmüştü. Katırla yakinen tanışmamıza vesile olan bu yolculuğun anılarını bir türlü unutamam. Bu melez yaratığın tüm huysuzluğuna sırf babasının hatırına katlandığımı söylemeliyim.

60'lı yıllarda araç kullanma özentisi bende de başlamıştı. Askeri jeep aracında 10.000 mil yaptım. 1961-1967 yılları Ankara'da bulundum, henüz araç sahibi değildim. Gelibolu'ya atandıktan sonra artık bir trafik ehliyeti almaya karar verdim. Çanakkale Trafik Bürosu'na başvurarak işlemlere başladık. Şoförler Cemiyeti'nden bağış karşılığı bir dosya aldık ve içeriğini doldurarak büroya götürdük, eksik dediler. İlkokul Diploması yokmuş. Ne kimlik göstermek ne omuzumdaki binbaşı rütbesi kâr etmedi. Durumu Kolordu Komutanlığına arzettim, küplere bindi ve hemen Trafik bürosu'na sert bir üslupla, adı geçen subayın 1944 yılında Çankaya İlkokulu'ndan mezun olduğu biltahhik anlaşılmış olup... diye yazarak müşkülümü çözdü. Ne var ki sınav gününden önce Erzincan'a tayinim çıktı. Çaresiz sınava orada girdim. Bir Albay sınavda benim kâğıdıma bakarak kopya çekmiş. Ben 78, o 50 alınca haklı olarak itiraz etti. Albayın itirazı üzerine sınav kâğıtlarımız karşılaştırıldı. Trafik işaretlerinden birisi Hemzemin geçit, Albay yazmış "Her zaman geçin". Diğer işaret Açılan köprü, Albay yazmış Acilen köprü. Sonrasını bilemiyorum. Ben ehliyeti aldım, bir yıl sonra Murat 124'ü aldım. 22 yıl kullandım ve sattım. 6 yıldır da Renault 9 ile ayda bir depo benzin ile bu işi sürdürüyorum.

Ekranlardan görüyoruz, tek gözle, tek elle, tek ayakla araç kullanılıyor. Kamyonun arka kısmına, MAŞALLAH, BİSMİLLAH, İNŞALLAH yazıp ya uyuyor, ya sızıyor, sonuç malûm HAYDİ YALLAH. Sürücü faktörü, araç faktörü, yol faktörü ve trafik yoğunluğu kazaların başlıca sebebi oluyor. Petrolü 9 tüketiyor, 1 üretiyoruz, yollarımız hızla artan araç sayısını kaldırmıyor artık. Dış borç çığ gibi büyümeye devam ediyor. Ayran ve taht-ı revan meselesine konu olmaktan ne zaman kurtulacağız. En iyi dileklerimle.

30 Mart 1999

2000 YILINDAKİ ÖĞRETMEN

Midran YOKUŞ

Ülkemiz Eğitim sisteminin tarihi, salt eğitim kurumlarının değişmesi anlatılarak incelendiğinde, bilimselliğin nedenine inilmemiş olur. Gelişmenin dinamiğini kavrayabilmek için, eğitim kurumlarının değişmesini toplumsal değişmelerle ilişkilendirmek gerekir. Bu nedenle, öğretmenlik mesleğinin evrimini en iyi anlamının koşulu, dönümüzü irdelemekten geçer. İkibin yılındaki öğretmenin konumunu bugünden saptayabilmek için de, sosyo-ekonomik, politik ve kültürel alanlarda vardığımız noktayı eksen alan bir değerlendirmeye karşı karşıyayız. Devletin örgütlenme biçimi, ülkemizin diğer ülkelerle olan uluslararası ilişkileri, mahalli ve bölgesel düzeyde süren çelişkileri, Eğitim-Öğretimin ve öğretmenin kaderini belirler. Bu bağlamda Türkiye'de Öğretmen Tarihi'nin yumağı da bugüne değin çözülmemiştir.

Ülke çapında ilk girişimimiz, içine kapanık okul ve kara tahta yerine, işe dayanan üretim doğrultusunda kırsal kesimin kalkınmasına yönelik Köy Enstitüleri'nin açılmasıyla başlamıştır. Bu kurumlar üzerine olumlu-olumsuz çok şey söylendi. Köy Enstitüleri'nin yeniden kurulması, günümüzde eğitim sorunlarına kesin çözümler getirmeyecektir. Ancak öğretmenin kurumsallaşmadaki görevini küçümsemek gerekir. İkinci olarak, belli bir toplumsal-sınıfsal konumun ürünü olan yeni bir öğretmen tipi yaratılması, artık üzerinde durulan ciddi bir konu olmaktan çıkmıştır. Cumhuriyet öncesi ve sonrası, emperyalist, kapitalizmin kurduğu ekonomik ve kültürel kuruluşlar sömürü çabalarını, halife, hilafet, tekkeler, türbeler, tarikatlarla uzun bir süre yan yana çalışarak sürdürmüşlerdir. Cumhuriyetin ilk bütçesi 105.926.911 liradır. Bundan Milli Eğitime ayrılabileni 3.033.003 liradır ki, bütçenin %2.8'i demektir. Cumhuriyet Eğitimindeki uygulamaları ve sonuçları (1923-1960) İktidar Değişikliği, çok partili düzen evresi, (1960-1973) 27 Mayıs Devrimi, 1961 Anayasası ve Planlı Kalkınma evrelerini incelediğimizde, eğitimin en güçlü ögesi olan öğretmenliğe Cumhuriyet'in ilk yılları dışında ekonomik ve siyasi anlamda ulusun başlıca bir işi olarak bakılmamıştır.

Eğitimimizde zaman zaman başarı grafiği yükselmiş; ancak kendi içinde eşitsizlikler ve çelişkiler taşıması nedeniyle öğretmeni olumsuz yönde etkilemiştir.

İlköğretim düzeyinde teknik bir öğretimin yokluğuna ve ortaöğretimdeki yetersizliğine, yüksek öğretim de parasız olmasına karşın, öğrencilerin bakım ve ihtiyaçlarını karşılayamamaları da eklenince, kendiliğinden bir sosyal sınıf ayırımı doğmuştur. Bunlara ülkemizdeki coğrafi kademelenme nedeniyle kırsal kesimlerde eğitimdeki fırsat eşitsizliğinin de eklenmesi, bölgeler arası farklılaşmalarla bugünkü sosyal patlamaların doğmasına neden olmuştur. Başlangıçta buralara gelineceğini dile getiren öğretmen susturulmuştur. İnsanımızın özlemini çektiği maddesel üretimle birlikte, ona paralel gelişen fikişel üretimden de uzaklaşmıştır. Öğretmen özelde bu sorunlarla karşı karşıyayken genelde de günümüze değin sarkan örgütsüzlük boşluğu hâlâ geçerli bir gündem oluşturmaktadır. Ülkemizde doktorların, avukatların, mühendislerin, mimarların odaları, birlikleri, işçilerin ve iş adamlarının sendikalarına karşın, öğretmenlerin bu demokratik mücadeleden yoksun bırakılışı adeta Köy Enstitüleri'nin kapatılış nedenlerini ve o dönemin iktidar düşüncesini anımsatmaktadır.

Parti kanalıyla atanan, politize olmuş yanlı yönetici ve bürokratlarla öğretmen arasındaki uçurumlar her geçen gün büyüyerek yarıyı kangren haline getirmiştir. İsveç'te, Danimarka'da, Norveç'te, Fransa'da, İngiltere'de yönetici ve idari atamalar "Bağımsız Personel Kuruluşları" tarafından yapılmaktadır. Ülkemiz insanının yaşantısında oluşturulacak değişikliklerle, demokrasilerde özlenen ve bizdeki uygulamaların tam tersine kadroculuğu değil de, halkın gürültüsüz-kavgasız kendi yöneticisini seçtiği gibi, öğretmenin de yöneticisini kendisinin seçmesine yasal düzenlemeler getirilmelidir. Bugünde, ikibin yılında da yapılması gereken, öğretmenin mesleki kariyerine, hizmet yılının baz alınması, deneyim ve başarılarının ölçü olması gibi nitelikleri göz önünde bulundurulmalıdır. İkibin yılında bugün olduğundan farklı olarak her esintide yerinden oynatılan öğretmen ve idareci yerine, hiçbir iktidar ve görüşten rahatsız olmayan özerkleşmiş öğretmenle, tarafsızlık ve güven sağlamış olacaktır. Toplumsal ve köklü geleneklerin de günümüze uyarlanmasıyla oluşturulacak ön yargısız ulusal bir eğitim-öğretim politikasıyla, öğretmenle-devlet arasında barışıklık sağlanacaktır.

Bilim adamları, sanatçılar, politikacılar, yöneticiler ve din adamları "Barış ve özgürlük" gibi konularda yazdıklarıyla, çizdikleriyle ve öğütledikleriyle çoğu kez birbirlerine benzerler. Oysa eğitim-öğretim konularındaki görüşleri farklıdır. Ne var ki dünyanın dört bir yanında her zaman herkesin birleşmek zorunda kaldığı bir tek konu vardır; o da "insan yapma işi"nin yalnız öğretmen eliyle, kafasıyla yürütüldüğü gerçeğidir. Hayatın her alanında öğretmenin bu sanatsal yanı, diğer meslek grupları arasındaki ayrıcalığıdır. Bunun için, ilk etapta öğretim tarzlarının yerine iyice oturması ve gelecekte de kalıcılığını sürdürmesi bakımından bu organizasyonun teslim edildiği kişilerin iyi saptanması gerekir. Öğretmenin işi salt öğrencilere bilgi aktarmak yerine, bilimsel araştırmalar yapmak, bilgiyi kullanan ve toplumun önünde siyasal kurumları ve gelenekleri de değiştirmek olmalıdır. Bunun için de akademik düzeyde dönüşümlü programlarla, üretken politikalara dayalı ve öğretmenlik formasyonu veren kurumlar diğer öğretim kurumlarından kesinlikle ayrılmalıdır. Bu kurumlarda temel eğitim politikalarının sınırları içerisinde, yeni gerçeklerin sürekli arayıcılığı ve ikibinli yılların çok çok daha ilerisinde neler olabileceğinin tahlilleri yapılmalıdır. Hızlı kalkınma dürtüsüyle bugün ülkemizde KİT'lerin özelleştirilmesi yerine öğretmenlerin özelleştirilmesi düşünülmelidir.

Türkiye'de beşyüzbinin üzerinde çalışan öğretmen yerine, kalifiye öğretmenle bu işin çok daha verimli hale getirilmesi zorunludur. Bugün iyi İngilizce biliyor mantığıyla ODTÜ Jeoloji Mühendisi okullarımızda İngilizce öğretmenliği, Dil Tarih Antropoloji mezunları Biyoloji öğretmenliği yapmaktadırlar. Kendilerine sorulduğunda da "Ben tesadüfen öğretmen oldum." yanıtını vermektedirler.

Bugün birçok kamu kuruluşunda henüz işinde yeni sayılabilecek bir işçiye on milyon lira ücret verilirken, haftada beşyüz problem çözen, ikibin yazılı kâğıdı okuyan öğretmen dört milyon lirayla çalıştırılmaktadır. Görev yaptıkları süre içerisinde mesleğinde büyük başarılar göstermiş, emekli olduktan sonra bu işlevini sürdürmüş öğretmen sayısı ne yazık ki her gün azalmaktadır. Giderek de eğitim-öğretim konularında yazar öğretmenlerimizin nesli tükenmektedir. Bu öğretmenler bir elinde bastonu, diğerinde çantası, okul okul ve kapı kapı dolaşıp, üç beş kitabını satarak günlük ekmeğini kazanmak peşindedirler. Oysa bu öğretmenler bir kültür hazinesidir, bir vakıf eseridirler, kütüphanedirler. Korunmaları gerekirken, sahipsizlikleri yürekler acısıdır.

İlköğretim Okulları uygulamasına geçildi diye henüz birçok okulda ortaokul sınıfları oluşturulmadığı halde,

ders yükü ağır olan bir okuldan A branşından öğretmen alınıp, sözü edilen okulda işsiz güçsüz istihdam edilmektedir. Öbür taraftan yığınca ders boş geçmektedir. Her dönem ve her iktidarın Milli Eğitim Bakanı "Öğretmen tayini için hiçbir politikacı Bakanlığa gelmesin" der. A okulunda belli branşlarda öğretmene ihtiyaç olmasına karşın, B okulunda aynı branştan fazla öğretmen politik nedenlerle yerinden kıpırdatılamaz. Eğitim-Öğretim kurumları siyasi yatırımlar için güncel politikalarından arındırılmalıdır. Çünkü sadece öğretim sorunlara çözüm getiremez, öğretmenin gelişen, değişen, siyasal, toplumsal olgulara ulaşabilmesi için ona süreç içerisinde olanaklar tanınmalıdır, güven verilmelidir. Parça parça bilgilerle ve uygulamalarla eğitim olmaz.

Öğretmen değişen dünyayla her gün yüz yüze, göz göze olmalı, çalışma yöntemi eskiye, yoza, beyin yıkamaya karşı, yeni, devrimci, geleceğe yönelik dinamik Türkiye toplumunu yaratmak amacıyla, yığınlara bilinç, bilgi taşınmalıdır. İlk, orta, lise ve yüksek öğretimin yanında yetişkinlere ve geniş halk yığınlarına da ulaşmalıdır. "Bir taksi, otobüs veya bir kamyon sürücüsünün fizik kurallarını bilmesi, trafik cinayetini asgariye indirir," savı basite alınabilir. Oysa bugün bu kişilerin bu bilgilerden yoksun oluşuna bağlı olarak, ülkemiz ekonomisinde ve insan yaşamındaki kayıplarımızın bedeli, artık çok sıfırlı sayılarla ifade edilmektedir.

Toplumun geliştirilmesi, çocuklarımızın yetiştirilmesi, gençlerimizin eğitilmesi, tıpkı kelebek tutmaya benzer. Ünlü bir öğretmenin dediği gibi "Sıkarsanız ölür, çok gevşek tutarsanız uçar gider". İkibinli yıllarda öğretmenlerin, ne avucunda ölecek çocuklara, ne de uçup gidecek gençlere sabrı kalmamıştır.

Görünen odur ki ikibin yılında öğretmen yine sığ sularda kulaç atacak, bugünün gölgesini yine üzerinde taşıyacak ve bindokzyüzlerin ekseninden kopamayacaktır. Bugün var olan ve iyi teşhis edilemeyen bu hastalıklar sürüp gidecektir. Onlar ki ikibinli yıllarda, gerçek uğrunda savaşına devam edeceklerdir.

Sevgili öğretmenim,
"... yani şu demek ki,
ekmeğimizde tuz,
kitabımızda söz
ocağımızda ateş oluşu hürriyetin,
...
ve hepsinden önemlisi
Çocukların, ama bütün çocukların
kırmızı elmalar gibi gülüşü..."

OSMAN BAYKUT'un ANISINA

Leyla Osman BAYKUT

Her zaman rahmet, sevgi ve hürmetle andığım sevgili eşim Osman Baykut'un anısına...

...İlkin Leyla ile birlikte sevgili memleketim Elazığ'dan Ağın'a giderken, Malatya-Elazığ arasındaki Fırat köprüsünden geçerken ve güneşin batışını seyrederken:

Bu yolculuk seninle sanma ki son bulacak

O güneş yine yarın bizim için doğacak.

Osman BAYKUT

4 Temmuz 1984

Eşimi kaybedeli 1 yıl olacak. Özlemi hep içimde. Konuşmalarımızda; Ağın Düşün ve Sanat Dergisi'ne yazdığı yazılardan, şiirlerinden mutlaka bir gün göndereceğini söylerdi. Olmadı...

Hastalığı aman vermedi.

Çok sevdiği memleketine giderken yazdığı yazı ve şiirlerinden bir bölümü yukarıya aktarmayı bir borç bildim.

Bu yazılar Ağın Düşün ve Sanat Dergisi'nde yayınlanırsa; rahmetli eşim bunu görecektir, duyacak ve de çok mutlu olacaktır.

Rahmetli eşim; Ağın'ı, Ağınlılar'ı çok sever, Ağın insanının kültürünü, dostluğunu, sevecenliğini, yürekliliğini herkese anlatmaktan büyük bir haz duyardı.

15 seneye yakın evliliğimizde Ağın'a sık sık gittik. İyi de gitmişiz. Feribotla Ağın'a geçinceye kadar içi içine sığmaz, hemen Ağın toprağına basmak isterdi. Sevdiklerine, akrabalarına, dostlarına kavuşmanın heyecanını yaşar, memleketine kendisiyle birlikte gittiğimiz için de bana nasıl teşekkür edeceğini bilemezdi.

Sevgili eşim, ilk fırsatta yine Ağın'a gideceğim, yanımda yine sen olacaksın. Ağınlılar beni, ben de onları seviyorum. Onlar beni yokluğunda unutmadılar. Her vesile ile arıyor, hatırları soruyorlar. Gelinimiz, kızımız diye sahip çıkıyorlar. Müsterih ol...

Hastalığında, mutfakta gözyaşlarımı silerek salona geldiğinde; ağladığını görmüş, çok üzülmuştüm. "Neden ağlıyorsun, Osman Bey?" diye sorduğumda, "Sana ağlıyorum... Bensiz ne yapacaksın? Yalnız kalacaksın." demiştin.

Yattığın yerde rahat uyu. Yalnız değilim. Sen hep yanımdasın. Üstelik yakınların beni hiç yalnız bırakmıyor. Her fırsatta arıyorlar. Gerek telefon gerekse gelerek beni sevdiklerini söylüyorlar. Ben de onları seviyorum.

Bana emanet ettiğini hep arıyorum. O'nu yürekten seviyorum. Hem de pek çok. İyiliği için de yüce Allah'a hep dua ediyorum.

Rahat uyu. Ruhun şadolsun.

Eşin

5 Mayıs 1999-Ankara

TEŞEKKÜR

Geçirdiğim rahatsızlık sırasında, bana doktor olarak yakın ilgi ve tedavisini esirgemeyen ve kısa zamanda sağlığıma kavuşmamı sağlayan, bir insan olarak da müşfik davranışlarıyla bana bir kardeş sevgisi sunan değerli hemşehrimiz

Doktor Sayın Tankut Köseoğlu'na

sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Leyla Osman Baykut

Ağın'da Suya Gömülen Kültür

ÇÖMLEKÇİLİK

H. Fazıl ERCAN*

İnsanoğlu yaradılışından itibaren toprakla iç içedir. Yaşadığı süre içerisinde toprakla temasını kaybetmemiştir. Toprak ona; yeri gelmiş bir kardeş olmuş, sığınacağı dam olmuş, karnını doyurmak için araç olmuş, yemek yiyeceği kap olmuş, su içeceği testi olmuştur. Velhasıl toprak insanda el sanatı olmuş, kültür olmuştur. Gittiği her yere, en basitinden en karmaşığına ve güzeline kadar el sanatını ve bu sanata ilişkin kültürünü de birlikte taşımış, aktarmıştır.

Bu yüzden çömlekçilik dediğimiz toprak sanatı insanlığın varlığıyla birlikte onun vazgeçilmez bir sanatı oluvermiştir.

Bu sanatın başlangıç tarihini vermek mümkün değildir. M.Ö. 4000 yılında 1. Cıvalı Taş Devri'ne ait yapılan kazılarda, seramik öncesi devirden seramik yapan bir devre geçişin izlerine rastlanıyor. Kilden yapılmış figürlerde ve çukurların kille sıvanmış olması seramiğe geçişi gösterir. 2. Cıvalı Taş Devri'nde M.Ö. 3500 yıllarında Jesica'da kilden yapılmış ilk yalın kap-kacaklara rastlanıyor. O dönemlerde çarkın henüz devreye girmediği yapılan kap-kacaklardan anlaşılmaktadır. Yerleşik hayata geçişle (tarım-hayvancılık) birlikte karşımıza çıkan çömlekçilik bu yönüyle ilginçtir. Anadolu'da; Hacılarda, Çatalhöyük'te yapılan kazılarda bulunan ilk kilden kap-kacak

kalıntılarının M.Ö. 6700 yılına ait olduğu anlaşılmıştır. Bunlar Anadolu'da Neolitik çağın ilk kültür kalıntısıdır.(1)

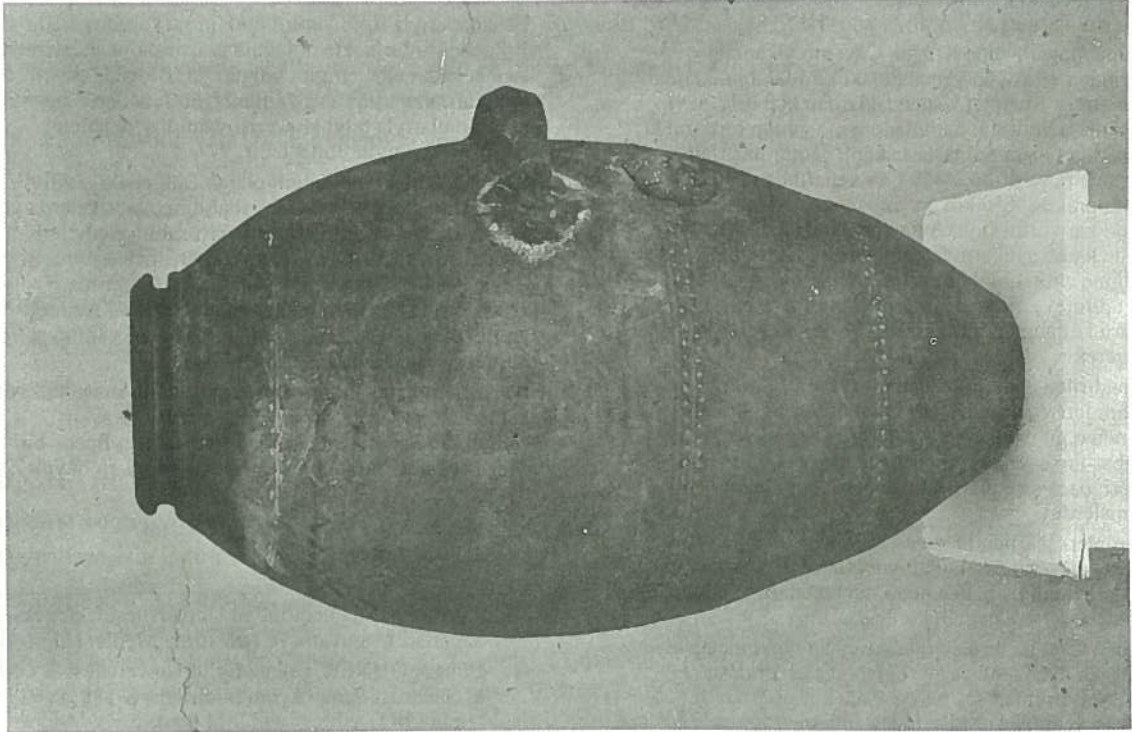
Çatalhöyük'teki kazıda sepetli ve tahta kap-kacaklı Neolitik evreden, seramikli bir evreye geçiş izleniyor. Çömlekçi tezgâhının gelişimi yaklaşık olarak 700 yıllık bir dönem içinde incelenmektedir.

İlk çömlekçi tezgâhı, kilden ya da tahtadan yapılmış plakaların sabit bir yere oturtulmasıyla oluşmuştur. İş yapan usta, bunun etrafında dönerek ya da şekillendirme sırasında eli veya ayağının baş parmağıyla plakayı hafif hafif döndürerek üretimi gerçekleştiriyordu.

Çömlekçi çarkının gelişmesi toplumsal gelişmeyi simgeleyen bir olgu olarak görülmektedir. Neolitik çağın, Cıvalı Taş Devri'nin tarım kültürlerinde çömlekçilik bütünüyle kadınlara özgü bir uğraş olarak görülmüştür.

Anadolu'da çarkla uğraşan kadınlar bu sanatın pirinin Hz. Fatma, erkeklerse Hz. Ali olduğunu söylüyorlar. Bu sanatın Ön Asya, Güney ve Orta Avrupa'da kadınlara özgü bir el sanatı olarak ağırlık kazanıp geliştiği gözlenmektedir.

Gelişen ekonomik ve teknolojik nedenlere bağlı olarak değişen Tarım toplumundan Sanayi toplumuna geçişle birlikte, çömlekçilikte el değişmiş ve geliştirilmiş milli çarklar da erkekler tarafından üretilmeye başlanmıştır. Geleneksel çömlekçiliğin Anadolu'da yaygınlaşmaya

başlamasıyla birlikte, Elazığ'ın Ağın ilçesinin Bahadin köyü insanı da doğal olarak bu sanattan etkilenmiş ve bu sanata gönül veren insanlar geleneksel çömlekçiliğin belli bir dönem temsilciliğini üstlenmiş ve üretim yapmışlardır.

Ne var ki Bahadin köyü'nün bu sanatı yürütmesi Keban Baraj Gölü'nün yapımıyla sona ermiş ve Keban Baraj Gölü bu sanatın ilçe çevresinde tek olan ocağını içine almış, kültür köprümüzün ayaklarından birini daha gizemli maviliğinin derinliğine gömmüştür.

Bahadin köyü Ağın'ın Güneybatısında Kozluk Çayı kenarında ve ilçe merkezine ~7 km uzaklıkta yer almaktaymış. Geçimi tarım ve hayvancılığa dayanmaktaymış.

1974'te Keban Barajı'nın tutulmasıyla köy halkı burayı terk etmek zorunda kalmış ve çoğunluğu ilçe merkezine yerleşmiş.

Bu köyde çömlekçilik sanatını: **Mustafa UZUNOĞLU**, çocukları **Mehmet Nuri UZUNOĞLU** ve **Fahrettin UZUNOĞLU** yürütmüşlerdir.

1310 doğumlu, ancak şimdi rahmetli olan Mustafa UZUNOĞLU'nun çocuklarından Mehmet UZUNOĞLU'nun anlattığına göre:

Mustafa Usta Adana'ya çalışmak için gider ve orada çömlekçilikle uğraşanları görür ve bu sanata ilgi duymaya başlar. Oradaki çömlekçi atölyelerinde çalışmaya başlar. Çalıştığı bu atölyelerdeki ustalardan kurs alır, bu mesleğin püf noktalarını öğrenir ve usta-çırak hiyerarşisi çerçevesinde mesleği öğrenen Mustafa Usta, çömlekçilik sanatını köyünde sürdürmek üzere geri döner.

1938'de köye dönen Mustafa Usta, köyde; taş ve çamurdan tek katlı ve üstü dam olan 80m2'lik bir atölye inşa etmiş. Çömlekçi çarkını oradaki atölyelerde gördüğü ayakla çevrilen ve boğaz kısmında mil bulunan çarkı çizmiş, ilçedeki demirci ustalarına yaptırmış ve çömlekçi atölyesini kurmuş.

Hammaddeyi de yine Kozluk Çayı'nın yıkanmış kilerlerinden ve köyün yamacındaki kırmızı topraklardan temin etmiş. Mehmet Usta ocaklardan kalburla eleyip, hayvanlarla getirdiği hammaddeyi; o günün şartlarında hazırladığı tabanı Sal taşlarla kaplı çamur hazırlama havuzuna boşaltmış. %50 Çay kenarından getirdiği krem rengi toprakla, %50 köyün yamacından aldığı kırmızı toprağı karıştırıp, suyla bulamaç haline getirir ve iyice ezilene kadar ayaklarıyla çiğnerlermiş. Kıvamına geldiğine emin oldukları çamuru birkaç gün dinlendirmeye alırlarmış. Çömlekçilerin atadan kalma çamuru kullanmalarının gizemi bu mayalama işleminden olsa gerekir.

Dinlendirilen çamuru tezgâhına vuran Mustafa Usta sanatını icra etmeye başlar. Ustanın ürettiği ürünler arasında o günün gereksinimlerine göre; güveç, testi, hububat-turşu-yağ küpleri, yayık yaymak için yayık küpleri, baca şapkaları, su kanalları için künkler üretmişlerdir.

Bu ürünleri şekillendirirken yardımcı malzeme olarak; çamuru yükseltmede kullanılan **Hirtaf** diye isimlendirilen tahtadan yapılmış malzemeler, bu tahtaları ve elini islatığı **Ziylete** dedikleri su kabı kullanırlarmış.

Mehmet Usta da bu sanatı babasından öğrenince atölyeye bir tezgâh daha atmışlar ve beraberce çalışmışlar. Ürettikleri ürünleri loş bir ortamda kurutmuşlar ve kuruyan mamulleri Mustafa Ustanın yine Adana'daki

ustalardan öğrendiği şekilde inşa ettiği geleneksel kubbeli fırınlarda pişirim yapmak üzere fırına yüklerlermiş. Yüksek ısıya dayanıklı olan topraklardan inşa ettikleri fırınların toprağını, yine Kozluk Çayı kenarından ve köyün yamaçlarından temin ederlermiş.

Fırına dizilen mamullerin üstü kırık parçalarla kapatılır ve fırın yakıma hazır olurmuş. Fırın yakımı 5-6 saat sürermiş. Fırında yakıt olarak meşe, dut, meyve odunu, saman kesi, tezek kullanırlarmış.

Bu köyde üretilen ürünlerden elde kalanlarının incelemesinden yaklaşık olarak 600-750 C°'de pişirim yapıldığı anlaşılmaktadır.

Mustafa Usta bu mesleği oğlu Mehmet'le birlikte sürdürmüş, daha sonra tamamen oğluna bırakmıştır. Mehmet Usta bir süre burada çalışmış, buradan sonra Ağın merkezine yerleşmiştir. Tezgâhı da oraya taşımış, orada oluşturduğu atölyesinde bu sanatı sürdürmüştür. Hammaddeyi bu kez Ağın'ın çevresindeki yamaçlardan ve Şenpınar yolu üzerinden temin etmiştir. Çömlekçiliği birkaç yıl Ağın'da canlı tutmaya çalışmış, ancak değişen ekonomik ve teknolojik nedenlerden ve talebin azalmasından dolayı çok sevdiği bu sanatı bırakmak zorunda kalmıştır. Mehmet Usta, çalıştığı bu süre içinde bölgede bu sanatla uğraşmak isteyenlere işi öğretmiş ve üretim yapmalarını desteklemiş, bu bağlamda Arguvan'da çömlekçi atölyesi kurdurmuş, kendisinden kurs alanlar orada üretim yapmışlardır.

Çömlekçiliğin Ağın'daki tek temsilcisi olan Mehmet Usta'yla yaptığım görüşmelerde; eskileri anlatırken gözlerinden okunan o buruk mutluluk ve heyecan, O'nun bu mesleğe olan tutkusunu ve sevdasını yansıtıyordu.

Mehmet Usta, çok yönlü sanatçılığının içine çit baskıcılığı sanatını da sığdırmış ve çömlekçiliği bıraktıktan sonra bir süre de bu sanatla uğraşmıştır.

El sanatlarıyla ilgili yürüttüğüm proje kapsamında, Bölgede sürdürmekte olduğum araştırma ve incelemelerde şu ana kadar elde ettiğim bulgularla; Bölgede çeşitli el sanatlarının varlığı tespit edilmiş, bu sanatların hayatta olan ustalarıyla bilgi alışverişi yapılmış ve halen araştırmalar sürdürülmektedir.

Ayrıca, çömlekçilikle ilgili olarak Bölgedeki çeşitli noktalardan toprak numuneleri alınmış, fabrikalarda ve üniversite laboratuvarlarında kimyasal incelemeleri yapılmıştır. Elemanı olduğum İnönü Üniversitesi Geleneksel El Sanatları Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde alınan numunelerin endüstriyel seramik üretim denemeleri, çini üretim denemeleri yapılmış, olumlu sonuçlar verdiği gözlenmiştir.

İlçenin ilgili makamlarından ve el sanatlarına gönül veren kişilerinden isteğim, İlçedeki el sanatlarına sahip çıkmaları hiç olmazsa eskiden üretilenlerin İlçede bir Müze açılarak burada toplanıp saklanması en büyük dileğimdir.

* Araştırmacı-Sanatçı/İnönü Üniversitesi Geleneksel El Sanatları Uygulama ve Araştırma Merkezi Öğrt. Elm.

(1) Güngör GÜNER, Dokuz Eylül Üniversitesi 2. Ulusal El Sanatları Sempozyum bildirileri, S-188 İzmir-1982.

HABERLER

- * Değerli hemşchrimiz Semra-İrfan Özer, torunları Giray'ın dünyaya gelmesiyle mutluluğu bir kez daha yakaladılar.
Biz de Nazlım-Oğuzhan Özer çiftini kutlar, küçük yavruya sağlıklı ve uzun ömürler dileriz.
- * Değerli hemşchirlerimiz Nihal-Dergimiz Yazı Kurulu Üyesi Prof. Zafer Gençaydın'ın kızı Mimar Esen Gençaydın ile Tuğrul Kaleli, 30 Ocak 1999 tarihinde aile içinde yapılan bir törenle nişanlandılar.
- * Dergimiz Yazı Kurulu Üyesi Gülay Baytaş ve Derneğimiz Yönetim Kurulu Üyesi Orhan Çataltaş'ın kızı Rehber Öğretmen Duygu Çataltaş ile Mühendis Selim Çalışır, 15 Mayıs 1999 tarihinde İstanbul'da aile arasında yapılan bir törenle nişanlandılar.
- * Değerli hemşchirlerimiz rahmetli Hatay-Sedat Özkul'un oğlu İşletmeci Umut Özkul ile Makine Mühendisi Berna Atışçı, 29 Mayıs 1999 tarihinde Bursa'da aile arasında yapılan bir törenle nişanlandılar.
- * Değerli hemşchirlerimiz Zeynep-Bedri Güliter'in kızı Hakim Serap Güliter ile Hakim Selim Mansuroğlu, 7 Mayıs 1999 günü saat: 16.00'da Atakule Nikah Salonu'nda-Ankara evliler kervanına katıldılar.
- * Değerli hemşchirlerimiz Fatma-Kadir Kapusuz'un oğlu Namık Kapusuz ile Özlem Öztürk, 23 Mayıs 1999 günü Kent-Koop Kültür Merkezi, Batıkent-Ankara yapılan bir düğünle dünya evine girdiler.
- * Değerli hemşchirlerimiz Yaşar Ülkü-H. Turan Güngör'ün kızları İstatistikçi Banu Güngör ile Ar. Görevlisi Birdal Şenoğlu, 19 Haziran 1999 günü saat: 13.30'da Atakule Nikah Salonu'nda-Ankara yaşamlarını birleştirdiler.

Gençlere mutluluklar diler, aileleri kutlarız.

- * Değerli hemşchirlerimiz rahmetli Enise-rahmetli Mehmet Çataltaş'ın kızları, Dt. Erhan ile Orhan Çataltaş'ın ablaları, Seza Savcı'nın çok değerli eşi, Serap ve Ayhan Savcı ile Dr. Gül Güngör'ün sevgili anneleri Perihan Savcı, 10 Haziran 1999 tarihinde yaşamını yitirmiş ve Ankara Karşıyaka Mezarlığı'nda toprağa verilmiştir.

Ölene Tanrıdan rahmet, tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

- * Ağır Kültür ve Dayanışma Derneği'nin Olağan Genel Kurul Toplantısı, 23 Mayıs 1999 pazar günü saat: 14.00'da Emekli Öğretmenler Derneği, Tuna Cad. Bayındır Sok. No: 11/2 Kızılay-Ankara'da yapıldı.

Dernek çalışmaları ile çeşitli önerilerin dile getirildiği toplantıda, daha sonra seçimlere geçildi ve Yönetim-Denetim Kurulu üyeleri yeniden belirlendi.

Yönetim Kurulu, yaptığı ilk toplantıda görev dağılımını şu şekilde gerçekleştirdi.

Yönetim Kurulu:

Ahmet Deviren (Başkan), Ahmet Çetin (Başkan Yardımcısı), Mevlüt Öksüzöğlu (Yazman), Ömer Öztürk (Sayman), Asım Seyhun (Üye), Necmi Atalay (Üye), Ahmet Demirkol (Üye).

Denetim kurulu:

Selami Taşbaşı, Soner Bilgin, Ruhi Taşkın.

Yönetim ve Denetim Kurulu üyelerine çalışmalarında başarılar dileriz.

AĞIN HABERLERİ:

18 NİSAN 1999 tarihinde yapılan Yerel seçimler sonucunda, mahalle ve köy muhtarlıklarını kazanan hemşchirlerimizin isimleri aşağıda gösterilmiştir.

Necmettin Akkaya (Ağın Merkez), Mehmet Türkmen (Akpınar), Faruk Aydın (Şenpınar), Harun Akbay (Beyelması), Osman Necati Güngör (Demirçarık), Suat Aslan (Modanlı), Süleyman Karadağ (Kaşpınar), Osman Türkmen (Samançay), Aydın Öksüzöğlu (A. Yabanlı), Cemal Özer (Pul), Veli Yıldız (Yedibağ), Duran Güler (Yenipayam), Turan Özdemir (Saraycık), Bünyamin Erdem (Balkayası), Ahmet Yaşar Şahin (Bahadırlar), Ali Rıza Avcı (Öğrendik), H. Gazi Yıldız (Dibekli), Necmi Yılmaz (Altunayva), Rıza Gündüz (Bademli).

DOĞUMLAR:

Mah. veya Köyü	Adı ve Soyadı	B. Adı	Doğ. Yeri	Tarihi
Saraycık	H. Nur Şahin	Vahap	Ağın	11.1.1999
Saraycık	Muhammed Murat	Yılmaz	Fatih	2.3.1999
Akpınar Mah.	D. Mert Fırat	Hakan	İzmir	12.3.1999
Saraycık	Fırat Alper	Mahmut	Fatih	31.3.1999
Samançay	İpek Türker	F. Sedat	Zonguldak	6.4.1999
Dibekli	Y. Nur Gündoğdu	Mustafa	Küçükçekmece	7.4.1999
Modanlı	Burak Yılmaz	Mustafa	Malatya	12.4.1999
Modanlı	Beyza Yıldız	Ahmet	Seyhan	16.4.1999
Tatarağası Mah.	Ceren Gençosmanoğlu	M. Sabit	Selçuklu	18.4.1999
Modanlı	Betül Aslan	Suat	Ağın	20.4.1999
Modanlı	Beyza Aslan	Suat	Ağın	20.4.1999
Beyelması	N. Türkan Ünal	O. Kaan	Emirdağ	22.4.1999
Öğrendik	Ceren Sucu	Dursun	Kadıköy	22.4.1999
Saraycık	Özcan Yalçın	Ziyaettin	Ağın	1.5.1999
Şenpınar Mah.	İlhan Akgül	Mustafa	Kütahya	1.5.1999
Dibekli	Dicle Yılmaz	Murat	Ümraniye	1.5.1999
Altunayva	Zeynep Perktas	İsmail	Kadıköy	2.5.1999
Pul	Çağlar Özer	Mehmet	Çankaya	15.5.1999
Müd. Hüs. Ef. Mah.	Encs Yüksel	Kemal	Elazığ	18.5.1999
Müd. Hüs. Ef. Mah.	Okan Ziyilan	Erkan	Fatih	19.5.1999
Başpınar Mah.	Zeynep Akgül	Mustafa	Yenimahalle	24.5.1999
Altunayva	Gizem Özer	Yusuf	Yenimahalle	1.6.1999

EVLENMELER:

Mah. veya Köyü	Adı ve Soyadı	Adı ve Soyadı	Ev. Yeri	Tarihi
Beyelması	Hülya Bilir	Paşa Üstündağ	Elazığ	29.3.1999
Beyelması	Ahmet Yüceltan	Akise Dursun	Kadıköy	3.4.1999
Uzungil Mah.	Çiğdem Karataş	Murat Şentürk	Konak	8.4.1999
Şenpınar Mah.	Murat Serttaş	Saliha Ceylan	Krd. Ereğli	23.4.1999
Şenpınar Mah.	Sanem Güler	Özgür Temel	Balçova	24.4.1999
Hacıyusuf Mah.	Gül Özmen	Yusuf İpçi	Pendik	24.4.1999
Altunayva	Mete Özer	Serap Yılmaz	Elazığ	25.4.1999
Altunayva	Ayşe Aysundu	Aytaç Güler	Sarıyer	2.5.1999
Şenpınar Mah.	Tarık Ercan	Gül Şahin	Malatya	6.5.1999
Akpınar Mah.	Serap Gülliter	Selim Mansuroğlu	Çankaya	7.5.1999
Başpınar Mah.	Nigar Yılmaz	Yılmaz Gencer	Gölcük	8.5.1999
Bademli	Hurşit Yılmaz	Selda Demir	Mamak	10.5.1999
Başpınar Mah.	Alparslan Yapıcıoğlu	Çiğdem Çakaroğlu	Malatya	12.5.1999
A. Yabanlı	Suat Özdemir	Sevgi Bozkurt	Malatya	12.5.1999
Şenpınar Mah.	Tülay Ertaş	Abdullah Aksoy	Elazığ	16.5.1999
Beyelması	İbrahim Aslan	Yonca Coşkunca	Fatsa	16.5.1999
Akpınar Mah.	H. Orhan Çekiçoğlu	Hülya Çakmak	Malatya	17.5.1999
Beyelması	İ. Alp Yücel	Fatma Bulut	Elazığ	19.5.1999
Uzungil Mah.	İlknur Uzunoglu	Kâmrân Özturan	Keçiören	23.5.1999
Bademli	Züleyha Karatepe	Mehmet Pak	Yenimahalle	26.5.1999
Şenpınar Mah.	Neslihan Ercan	Kâmil Koçak	İskenderun	28.5.1999
Başpınar Mah.	Münire Yapıcıoğlu	Varol Keçeci	Bayındır	29.5.1999

ÖLÜMLER:

Mah. veya Köyü	Adı ve Soyadı	Doğum Tarihi	Ölüm Yeri	Tarihi
Bahadırlar	Hacer Karataş	1335	Ağın	15.4.1999
Müd. Hüs. Ef. Mah.	Can Aktaş	1999	Malatya	16.4.1999
Samançay	Fikriye Muş	1929	Malatya	20.4.1999
Saraycık	Nurçettin Keleştemur	1337	Elazığ	24.4.1999
Altunayva	Mehmet Kaya	1341	Gebze	28.4.1999
Pul	Abdullah Yıldırım	1946	M. Kemalpaşa	28.4.1999
Pul	Mustafa Yalçın	1928	Sarıyer	30.4.1999
Şenpınar Mah.	Hatice Yalçın	1927	Elazığ	5.5.1999
Saraycık	Bekir Yalçın	1934	Saraycık	10.5.1999
Pul	Ayşe Orhan	1337	Pul	11.5.1999
Saraycık	Nuriye Şahin	1338	Saraycık	19.5.1999
Akpınar Mah.	Kâzım Özalp	1326	Ağın	21.5.1999